KRAJINÁRSKA ŠTÚDIA

podľa Metodiky identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny
vydanej vo Vestníku MŽP SR, roč. XVIII/2010, čiastka 1b, ISSN 1335-1567

SPRÁVA O HODNOTENÍ NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

LESOPARK TÁLE

DRUH PROCESU EIA:	povinné hodnotenie
ČÍSLO ÚLOHY ZHOTOVITEĽA:	047/2023
NAVRHOVATEĽ:	**ŽP-Invest a.s.** Kolkáreň 35, 976 81 Podbrezová **Tále, a.s.** Tále 100, 977 01 Horná Lehota
ZODPOVEDNÝ ZÁSTUPCA NAVRHOVATEĽA:	Ing. Martin Sladký, MBA, člen predstavenstva
SPRACOVATEĽ:	**HES - COMGEO, a.s.** Medený Hámor 25, 974 01 Banská Bystrica
ZODPOVEDNÝ ZÁSTUPCA A ŠTATUTÁR:	JUDr. Matúš Sura, člen predstavenstva Ing. Patrik Reisel, predseda predstavenstva
ZODPOVEDNÝ RIEŠITEĽ SPRACOVATEĽA:	Ing. Tatiana Jurecová
SPOLURIEŠITELIA:	Mgr. Lucia Barzíková Mgr. Linda Fekete – grafické prílohy
DÁTUM VYPRACOVANIA:	I. 2025

HES-COMGEO, a.s.
Medený Hámor 25
974 01 Banská Bystrica
Slovenská republika

IČO: 17 325 277
IČ DPH: SK 20 20 45 77 80
Zápis v OR Okresného súdu B. Bystrica
Oddiel: Sa, Vložka č.: 1210/S

hes-comgeo@hes-comgeo.sk
www.hes-comgeo.sk

OBSAH

I. ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI 7
1. Názov 7
2. Identifikačné číslo 7
3. Sídlo 7
4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu navrhovateľa 7
5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie 7

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI 8
1. Názov 8
2. Účel 8
3. Užívateľ 8
4. Umiestnenie navrhovanej činnosti 8
5. Opis technického a technologického riešenia 10
6. Dôvod umiestnenia v danej lokalite 20
7. Dotknutá obec 20
8. Dotknutý samosprávny kraj 20

III. IDENTIFIKÁCIA A OCHRANA CHARAKTERISTICKÉHO VZHĽADU KRAJINY (ChVK) 21
1. Základné územné charakteristiky 22
1.1. Identifikácia objektu štúdie v území 22
1.2. Vymedzenie záujmového územia 23
1.3. Fyzicko-geografický komplex a potenciálna prirodzená vegetácia 24
1.4. Štruktúra krajinnej pokrývky 30
1.5. Terciárna štruktúra krajiny 38
1.6. Vývoj krajiny, história 41
1.7. Právna ochrana územia 44
2. Vizuálno-optické vlastnosti a rozľahlosť krajinného priestoru 46
2.1. Vizuálna rekognoskácia terénu 46
2.2. Optometrické parametre krajinného priestoru, vizuálne polia 49
2.3. Vizuálna exponovanosť krajinného priestoru 65

2.4. Vizualizácia krajinného priestoru a interpretácia vizuálnych vlastností krajiny 68
3. Identifikácia vizuálnych znakov krajiny – krajinný obraz 71
3.1. Krajina ako súbor charakteristických znakov 71
3.2. Komplexné vnímanie a definovanie krajinného obrazu 71
4. Riziká zániku významných znakov 72
5. Návrh opatrení na zachovanie žiaduceho stavu krajiny 72
5.1. Regulatívy a opatrenia ako nástroj na udržanie priaznivého stavu 72
5.2. Zabezpečenia manažmentu krajiny a trvalého monitoringu 72

OBRÁZKY

Obrázok 1: Objekt chatky zaniknutej zrubovej osady 11
Obrázok 2: Náučný chodník Tále 11
Obrázok 3: MB ČOV Tále 12
Obrázok 4: Vizualizácia navrhovaných rekreačných chát 14
Obrázok 5: Umiestnenie navrhovanej činnosti v rekreačnej lokalite Tále 22
Obrázok 6: Navrhovaný areál „LESOPARK TÁLE“ 23
Obrázok 7: Umiestnenie navrhovanej činnosti v doline Bystrá 23
Obrázok 8: Umiestnenie navrhovanej činnosti v ochrannom pásme NAPANT. 24
Obrázok 9: 3D zobrazenie reliéfu Bystrej doliny 25
Obrázok 10: Hypsometrické zobrazenie nadmorských výšok a ich profil v území doliny Bystrá 26
Obrázok 11: Hypsometrické zobrazenie nadmorských výšok a ich profil v lokalite Tále 27
Obrázok 12: Súčasná krajinná štruktúra doliny Bystrá 32
Obrázok 13: Nepôvodný poškodený lesný porast s prevahou smreka na plochách navrhovanej výstavby 33
Obrázok 14: Zarastené haldy stavebného odpadu v záujmovom území 34
Obrázok 15: Solitéry pôvodných drevín 34
Obrázok 16: Chaty určené na asanáciu 35
Obrázok 17: Súkromné chaty 35

Obrázok 18: Vedenie vysokého napätia 36
Obrázok 19: Oplotenie západnej strany areálu v susedstve s golfovým ihriskom37
Obrázok 20: Okolité rekreačné objekty a prebiehajúca výstavba severným smerom od záujmového územia 38
Obrázok 21: Porovnanie krajinnej štruktúry Bystrej doliny na ortofotomapách - r. 1950 (vľavo) a r. 2024 (vpravo) 42
Obrázok 22: Tále – prvé vojenské mapovanie v r. 1764 – 1787 (vľavo), druhé vojenské mapovanie v r. 1810 – 1869 (vpravo) 42
Obrázok 23: Tále – ortofomapa r. 1950 43
Obrázok 24: Tále – ortofomapa r. 2010 43
Obrázok 25: Tále – ortofomapa r. 2024 43
Obrázok 26: Výrez z RÚSES okresu Brezno 45
Obrázok 27: Areál navrhovaného „LESOPARKU TÁLE“ – juhozápadný pohľad z vtáčej perspektívy 47
Obrázok 28: Areál navrhovaného „LESOPARKU TÁLE“ – južný pohľad z vtáčej perspektívy 47
Obrázok 29: Areál navrhovaného „LESOPARKU TÁLE“ – juhovýchodný pohľad z vtáčej perspektívy 48
Obrázok 30: Areál navrhovaného „LESOPARKU TÁLE“ – severozápadný pohľad z vtáčej perspektívy 48
Obrázok 31: Umiestnenie pozorovacích bodov 50
Obrázok 32: Pozorovací bod P-1 - Chopok – vrcholová stanica lanovky - pod Rotundou, 3D pohľad z výšky 2,03 km 51
Obrázok 33: Pozorovací bod P-2 - Veľký Príslop, 3D pohľad z výšky 1,96 km 51
Obrázok 34: Pozorovací bod P-3 - Dereše, 3D pohľad z výšky 2,10 km 52
Obrázok 35: Pozorovacie body P-4a - Ski Tále – vrcholová stanica vleku A, 3D pohľad z výšky 0,91 km 52
Obrázok 36: Pozorovacie body P-4b - Ski Tále – zjazdová trať 1, 3D pohľad z výšky 0,75 km 53
Obrázok 37: Pozorovací bod P-5 - MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica, 3D pohľad z výšky 0,94 km 53

Obrázok 38: Pozorovací bod P-6 - Tlstý javor, 3D pohľad z výšky 1,70 km 54
Obrázok 39: Pozorovací bod P-6 - Ungrovo, 3D pohľad z výšky 0,86 km 54
Obrázok 40: Výhľad z pozorovacieho bodu P-1 - Chopok – vrcholová stanica lanovky – pod Rotundou – vzdušná vzdialenosť 8,30 km 56
Obrázok 41: Výhľad z pozorovacieho bodu P-2 – Veľký Príslop – vzdušná vzdialenosť 8,11 km 57
Obrázok 42: Výhľad z pozorovacieho bodu P-3 - Dereše – vzdušná vzdialenosť 8,09 km 58
Obrázok 43: Výhľad z pozorovacieho bodu P-4a - Ski Tále – vrcholová stanica vleku A – vzdušná vzdialenosť 1,35 km 59
Obrázok 44: Výhľad z pozorovacieho bodu P-4b - Ski Tále – zjazdová trať 1 – vzdušná vzdialenosť 0,54 km 59
Obrázok 45: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 5 – MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica – vzdušná vzdialenosť 3,81 km 60
Obrázok 46: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 6 – Tlstý javor – vzdušná vzdialenosť 20,18 km 61
Obrázok 47: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 7 – Ungrovo – vzdušná vzdialenosť 12,33 km 62
Obrázok 48: Ideový návrh areálu „LESOPARK TÁLE“ 64
Obrázok 49: Pohľady zo záujmového územia 66
Obrázok 50: Exponovanosť záujmového územia 67

TABUĽKY

Tabuľka 1: Prehľad dotknutých parciel (uvedené podľa registra C Úradu geodézie, kartografie a katastra SR) 8
Tabuľka 2: Prehľad parciel, na ktorých sa nachádzajú súkromne využívané nehnuteľnosti (uvedené podľa registra C Úradu geodézie, kartografie a katastra SR) 10
Tabuľka 3: Parcela, na ktorej sa nachádza MB ČOV 10
Tabuľka 4: Kvalitatívne ukazovatele súčasnej MB ČOV Tále 12
Tabuľka 5: Parametre navrhovaných typov chaletov 13

Tabuľka 6: Bilancia plôch v rámci územia rekreačného areálu LESOPARK 14
Tabuľka 7: Približné výmery jednotlivých pozemkov pre výstavbu rekreačných chát – variant 1 15
Tabuľka 8: Približné výmery jednotlivých pozemkov pre výstavbu rekreačných chát – variant 2 16
Tabuľka 9: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov 30
Tabuľka 10: Súčasná krajinná štruktúra doliny Bystrá 31
Tabuľka 11: Prepočet odobratých množstiev na zdokumentované odberné výdatnosti (HGP 2022) 39
Tabuľka 12: Povolené množstvá prečistených odpadových vôd vypúšťaných do toku Bystrianka 41
Tabuľka 13: Pozorovacie body 50
Tabuľka 14: Viditeľnosť navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“ z vybraných pozorovacích bodov 55

I. ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

ŽP-Invest a.s. (rekreačný areál LESOPARK TÁLE)

Tále, a.s. (MB ČOV)

2. Identifikačné číslo

ŽP-Invest a.s.: 35 727 349

Tále, a.s.: 36 028 631

3. Sídlo

ŽP-Invest a.s., Kolkáreň 35, 976 81 Podbrezová

Tále, a.s., Tále 100, 977 01 Horná Lehota

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu navrhovateľa

Meno:	Ing. Martin Sladký
Funkcia:	MBA – člen predstavenstva
Adresa:	Kolkáreň 35, 976 81 Podbrezová
Telefón:	+421 903 555 509
E-mail:	sladky@zelpo.sk

5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie

Meno:	Ing. Martin Sladký
Funkcia:	MBA – člen predstavenstva
Adresa:	Kolkáreň 35, 976 81 Podbrezová
Telefón:	+421 903 555 509
E-mail:	sladky@zelpo.sk
Miesto na konzultácie:	Sídlo spoločnosti – Kolkáreň 35, 976 81 Podbrezová

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

LESOPARK TÁLE

2. Účel

Účelom navrhovanej činnosti je vybudovanie rekreačných chát (chaletov) v lokalite Tále pre individuálnu rekreáciu. Objekty navrhovaného rekreačného areálu budú umiestnené v území s rozlohou cca 195 939,15 m^2. Súčasťou návrhu je aj vybudovanie potrebnej vnútroareálovej dopravnej a technickej infraštruktúry.

Navrhovaná činnosť zahŕňa aj modernizáciu a zvýšenie kapacity existujúcej mechanicko-biologickej čistiarne odpadových vôd (ďalej MB ČOV).

3. Užívateľ

Užívateľom budú budúci vlastníci a návštevníci rekreačných chát.
Užívateľom MB ČOV bude jej terajší prevádzkovateľ Tále, a.s., príp. iný oprávnený právnický subjekt.

4. Umiestnenie navrhovanej činnosti

Kraj:	Banskobystrický kraj
Okres:	Banská Bystrica
Obec:	Horná Lehota (508624)
Katastrálne územie:	Horná Lehota (817201)

Územie výstavby navrhovanej činnosti sa nachádza vo východnej časti k. ú. Horná Lehota, mimo zastavaného územia obce, v Bystrej doline, v stredisku cestovného ruchu Tále, nad sútokom Bystrianky a Čierneho potoka, medzi východným okrajom existujúceho golfového ihriska Gray Bear a cestou II/584, ktorá je vedená paralelne s tokom Bystrianka. Južne sa nachádzajú: tréningová plocha Little Bear, Apartmánový dom Gray Bear. Severne sú to rekreačné objekty komplexu Hotela Partizán a Hotela Stupka.

Tabuľka 1: Prehľad dotknutých parciel (uvedené podľa registra C Úradu geodézie, kartografie a katastra SR)

Parcela	Druh a spôsob využitia pozemku	Výmera parcely [m^2]	Príslušnosť k ZÚO	
			zastav. územie	mimo zastav. územia
1769	Zastavaná plocha a nádvorie	28		✓
1768	Zastavaná plocha a nádvorie	49		✓
1767	Zastavaná plocha a nádvorie	48		✓
1771	Zastavaná plocha a nádvorie	49		✓
1772/2	Zastavaná plocha a nádvorie	48		✓
1765	Zastavaná plocha a nádvorie	40		✓

Parcela	Druh a spôsob využitia pozemku	Výmera parcely [m²]	Príslušnosť k ZÚO	
			zastav. územie	mimo zastav. územia
1764	Zastavaná plocha a nádvorie	51		✓
1763	Zastavaná plocha a nádvorie	49		✓
1754	Zastavaná plocha a nádvorie	50		✓
1753	Zastavaná plocha a nádvorie	50		✓
1755	Zastavaná plocha a nádvorie	49		✓
1756	Zastavaná plocha a nádvorie	48		✓
1757	Zastavaná plocha a nádvorie	53		✓
1758	Zastavaná plocha a nádvorie	54		✓
1759	Zastavaná plocha a nádvorie	40		✓
1760	Zastavaná plocha a nádvorie	40		✓
1761	Zastavaná plocha a nádvorie	52		✓
1762	Zastavaná plocha a nádvorie	47		✓
1772/1	Zastavaná plocha a nádvorie	47		✓
1773	Zastavaná plocha a nádvorie	50		✓
1774	Zastavaná plocha a nádvorie	39		✓
1775	Zastavaná plocha a nádvorie	53		✓
1777	Zastavaná plocha a nádvorie	51		✓
1778	Zastavaná plocha a nádvorie	49		✓
1779	Zastavaná plocha a nádvorie	50		✓
1751/15	Zastavaná plocha a nádvorie	990		✓
1751/17	Zastavaná plocha a nádvorie	301		✓
1751/22	Zastavaná plocha a nádvorie	23881		✓
1751/24	Zastavaná plocha a nádvorie	235		✓
1751/25	Zastavaná plocha a nádvorie	1300		✓
1751/26	Zastavaná plocha a nádvorie	18		✓
1751/27	Zastavaná plocha a nádvorie	179		✓
1751/4	Zastavaná plocha a nádvorie	1406		✓
1751/5	Zastavaná plocha a nádvorie	53320		✓
1752/1	Ostatná plocha	30566		✓
1752/21	Zastavaná plocha a nádvorie	78		✓
1752/22	Zastavaná plocha a nádvorie	4619		✓
1752/23	Zastavaná plocha a nádvorie	536		✓
1752/25	Ostatná plocha	41224		✓
1752/26	Ostatná plocha	32886		✓
1752/27	Zastavaná plocha a nádvorie	1014		✓

Pozemkami s parcelnými číslami KN-C 1751/4, 1752/21 a 1752/23 je vedný koridor cyklotrasy a interaktívneho náučného chodníka Tále.

Cez dotknuté územie je zo severu na juhozápad vedená časť miestnej komunikácie (par. č. KN-C 1825/1) vo vlastníctve obce Horná Lehota (ďalej v texte „obecná cesta“), ktorá bude predstavovať jednu z kostier vnútroareálových komunikácií.

V dotknutom území sa nachádzajú súkromne využívané nehnuteľnosti, ktoré boli zakomponované do urbanistického riešenia rekreačného areálu LESOPARK. V prípade dohody s vlastníkmi parciel KN-C 1784/1 a 1770 budú aj tieto súčasťou pozemkov navrhovaného rekreačného areálu LESOPARK (v situácii označenie „B“, „C“), na ktorých budú postavené nové chaty.

V nasledujúcej Tabuľke 2 je zoznam parciel, na ktorých sa nachádzajú súkromne využívané nehnuteľnosti.

Tabuľka 2: Prehľad parciel, na ktorých sa nachádzajú súkromne využívané nehnuteľnosti (uvedené podľa registra C Úradu geodézie, kartografie a katastra SR)

Parcela	Druh a spôsob využitia pozemku	Výmera parcely [m^2]	Príslušnosť k ZÚO	
			zastav. územie	mimo zastav. územia
1770	Zastavaná plocha a nádvorie	220		✓
1784/1	Zastavaná plocha a nádvorie	400		✓
1783/1	Zastavaná plocha a nádvorie	210		✓
1783/2	Zastavaná plocha a nádvorie	61		✓
1784/2	Zastavaná plocha a nádvorie	180		✓

Navrhovaný rekreačný areál spolu s parcelami s možnosťou odkúpenia (v situácii na pozemku s označením „B“ – s výmerou 400 m^2 a „C“ – s výmerou 220 m^2) a s obecnou cestou (s výmerou 1 597,25 m^2) dosahuje plochu cca 195 939,15 m^2.

Existujúca MB ČOV, ktorú je navrhované zrekonštruovať, sa nachádza južne pod Apartmánovým domom Gray Bear, pri JV okraji tréningovej plochy Little Bear.

Tabuľka 3: Parcela, na ktorej sa nachádza MB ČOV

Parcela	Druh a spôsob využitia pozemku	Výmera parcely [m^2]	Príslušnosť k ZÚO	
			zastav. územie	mimo zastav. územia
1724/4	Ostatná plocha	1422		✓

5. Opis technického a technologického riešenia

SÚČASNÝ STAV (NULOVÝ VARIANT)

Územie, na ktorom sa má realizovať navrhovaná činnosť sa nachádza v katastrálnom území obce Horná Lehota, mimo zastavaného územia obce, v lokalite Tále.

V minulosti sa v území pre výstavbu rekreačných chát nachádzali pasienky – tále, ktoré zanikli spolu s chovom dobytka a pastierstvom. Pasienky ďalej neboli udržiavané ani kosbou a postupne zarástli náletmi drevín a krov. V súčasnosti sa na väčšine plochy nachádza smrekový porast príp. na niektorých miestach porast borovice, jelše, liesky, vŕby a pod. ovplyvnené pôsobením abiotických a biotických škodlivých činiteľov. Ucelené časti smrekového porastu sa striedajú s časťami, kde došlo k odstráneniu vyvrátených a poškodených drevín.

Na časti územia výstavby sa nachádzali dlhodobo chátrajúce chatky zaniknutej zrubovej osady, ktoré boli v havarijnom stave a kvôli bezpečnosti si vyžadovali asanáciu. Dve chatky zaniknutej zrubovej osady sa na danom území nachádzajú aj dnes. Jedna z týchto chatiek je v havarijnom stave (Obrázok 1) avšak obe chatky budú v najbližšej dobe taktiež asanované. Územím je vedená aj obecná cesta, v okolí ktorej sa nachádzajú využívané súkromné chaty. Na niektorých častiach územia sa tiež nachádzajú zarastené haldy stavebného odpadu. V okolí súkromných chát, ale tiež v okolí asanovaných a existujúcich chatiek, je drevinové zloženie vegetácie ovplyvnené človekom.

Územím výstavby je vedený koridor cyklotrasy a interaktívneho náučného chodníka Tále (Obrázok 2). Z južnej strany v spodnej tretine plochu križuje nadzemné elektrické vedenie.

Obrázok 1: Objekt chatky zaniknutej zrubovej osady

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 2: Náučný chodník Tále

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Existujúca MB ČOV typ Kombiblok (Obrázok 3) sa nachádza južne pod Apartmánovým domom Gray Bear, pri JV okraji tréningovej plochy Little Bear. Vedie k nej areálová komunikácia golfového strediska Gray Bear Tále. Celý areál súčasnej MB ČOV je oplotený, uzavretý a osvetlený. Areál tvoria zastavané a spevnené plochy a plochy zelene. Po obvode

sa nachádza nelesná drevinová vegetácia. Kapacita MB ČOV je v súčasnosti 272 m^3/deň resp. 500 EO. Prevádzkovateľom je spoločnosť Tále a.s.

Obrázok 3: MB ČOV Tále
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

V zmysle rozhodnutia Okresného úradu Brezno, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy č. OU-BR-OSZP-2015/004690-004 zo dňa 29.09.2015 boli pre MB ČOV stanovené nasledujúce kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele.

Kvantitatívne ukazovatele:
Q_{hmax} = 5,0 l/s
O_{priem} = 3,15 l/s priem. 272,16 m^3/deň priem. 99 338,4 m^3/rok

Kvalitatívne ukazovatele:

Tabuľka 4: Kvalitatívne ukazovatele súčasnej MB ČOV Tále

ukazovateľ	max. mg/l	kg/deň	t/rok
BSK_5 (ATM)	30 /p/ 50 /m/	8,167	2,980
NL	25 /p/ 50 /m/	6,804	2,484
$ChSK_{Cr}$	90 /p/ 120 /m/	24,494	8,940
$N\text{-}NH_4$	5 /p/ 10 /m/	-	
$N\text{-}NH_4$ – Z1	7 /p/ 15 /m/	-	
NEL	max. 0,5 mg/l	-	

*Vysvetlivky: **BSK_5(ATM)** – biochemická spotreba kyslíka za päť dní s potlačením nitrifikácie, **NL** – nerozpustné látky sušené pri 105 °C, **$ChSK_{Cr}$** – chemická spotreba kyslíka stanovená dichrómanovou metódou, **$N\text{-}NH_4$** – amoniakálny dusík, **/p/** - limitná hodnota koncentrácie znečistenia v príslušnom ukazovateli v zlievanej vzorke za určité časové obdobie, **/m/** - maximálna limitná hodnota koncentrácie znečistenia v príslušnom ukazovateli v kvalifikovanej bodovej vzorke, **Z1** – hodnoty platia pre obdobie,*

počas ktorého je teplota odpadovej vody na odtoku z biologického stupňa nižšia než 12 °C. Teplota na tento účel sa považuje za nižšiu než 12 °C, ak zo štyroch meraní realizovaných počas dňa v minimálne štvorhodinových intervaloch boli aspoň v dvoch meraniach teploty nižšie než 12 °C.

NAVRHOVANÁ ČINNOSŤ

Predmetom predkladanej správy o hodnotení navrhovanej činnosti je:

- výstavba rekreačných chát (chaletov) a vybudovanie príslušnej infraštruktúry,
- rekonštrukcia existujúcej MB ČOV.

Plochu rekreačného areálu je navrhnuté rozdeliť na pozemky pre výstavbu jednotlivých rekreačných chát. Činnosť je navrhovaná v dvoch variantoch. Oba varianty predstavujú rovnaké funkčné využitie územia. Varianty sa líšia počtom pozemkov, na ktorých budú postavené rekreačné chaty.

Variant 1

Navrhovaná činnosť bude pozostávať z 82 resp. 84 chaletov a k nim prislúchajúcich pozemkov (v prípade výstavby aj na pozemkoch v situácii označených „B“ a „C“). Výmera jednotlivých pozemkov sa bude pohybovať od cca 1 330 m^2 do cca 2 770 m^2.

Variant 2

Navrhovaná činnosť bude pozostávať zo 104 resp. 106 chaletov a k nim prislúchajúcich pozemkov (v prípade výstavby aj na pozemkoch v situácii označených „B“ a „C“). Výmera jednotlivých pozemkov sa bude pohybovať od cca 1 090 m^2 do cca 2 320 m^2.

Na každom pozemku bude rekreačná chata určitého typu. Navrhované sú 3 typy chaletov (S, M a L), ktoré sa budú líšiť veľkosťou. Navrhované chalety budú jednopodlažné (typ S) alebo dvojpodlažné (typ M, L). Chalety typu S budú obsahovať: vstup, kuchyňu s jedálňou, obývaciu izbu, chodbu, 2 izby, kúpeľňu, saunu, WC a technickú miestnosť. Chalety typu M budú obsahovať na 1.NP: vstup, kuchyňu s jedálňou, obývaciu izbu, izbu, kúpeľňu s WC, schody, chodbu, sklad, technickú miestnosť a na 2.NP: chodbu, galériu, 2 izby, kúpeľňu a balkón. Chalety typu L budú obsahovať na 1.NP: vstup, kuchyňu s jedálňou, obývaciu izbu, 2 izby, kúpeľňu, schody, chodbu, technickú miestnosť, WC a na 2.NP: chodbu, galériu, izbu, pracovňu, kúpeľňu, WC a balkón. Spevnené plochy pri rekreačných chatách budú tvoriť príjazd, odstavné stojisko, terasa. V nasledujúcej Tabuľke 5 sú uvedené základné parametre navrhovaných typov chaletov.

Tabuľka 5: Parametre navrhovaných typov chaletov

		Chalet S	Chalet M	Chalet L
Počet NP		1	2	2
Podlažná plocha 1.NP [m^2]		137,10	118,48	137,10
Podlažná plocha 2.NP [m^2]		0,00	111,63	130,35
Zastavaná plocha [m^2]		137,10	118,48	137,10
Počet objektov	variant 1	28	26 resp. 28	28
	variant 2	34 resp. 35	35 resp. 36	35
Počet lôžok v 1 chalete		4	6	6
Počet lôžok - zastavovací plán	variant 1	112	156 resp. 168	168
	variant 2	136 resp. 140	210 resp. 216	210
Odstavné stojiská na objekt		2	3	3

Rekreačné chaty sa svojim dispozičným riešením, orientáciou na svetové strany, situovaním v horskom prostredí, architektonickým stvárnením, ako aj stavebným riešením a voľbou stavebných materiálov prispôsobujú miestnemu prostrediu. Chaty budú mať sedlovú strechu. V materiálovom riešení budú dominovať prírodné materiály ako drevo a kameň v kombinácii so sklom. Na nasledujúcom Obrázku 4 je vizualizácia navrhovaných rekreačných chát.

Obrázok 4: Vizualizácia navrhovaných rekreačných chát

Zdroj: studio snow, Ing. arch. Mateja Vonkomerová, 2024

V nasledujúcej Tabuľke 6 je uvedená bilancia zastavaných, spevnených plôch a plôch zelene v rámci územia navrhovaného rekreačného areálu LESOPARK.

Tabuľka 6: Bilancia plôch v rámci územia rekreačného areálu LESOPARK

	Variant 1	Variant 2
Plocha rekreačného areálu	195 939,15 m^2 193 721,90 m^2 parcely vo vlastníctve navrhovateľa spolu s parcelami s možnosťou odkúpenia (v situácii na pozemku s označením „B“ – s výmerou 400 m^2 a „C“ – s výmerou 220 m^2) a s obecnou cestou (s výmerou 1 597,25 m^2)	
Plocha pozemkov pre výstavbu chát (vrátane pozemkov v situácii označených „B“ a „C“)	167 027,40 m^2	167 000,90 m^2
Počet chát	82 + 2	104 + 2
Zastavaná plocha	10 995,04 m^2	13 862,28 m^2
Spevnené plochy (cesty + chodníky + obecná cesta)	22 320,75 m^2	22 320,75 m^2
Spevnené plochy (odstavné stojiská)	3 075,00 m^2	3 887,50 m^2
Zelené plochy	159 548,36 m^2	155 868,62 m^2

	Variant 1	Variant 2
Index zastavaných plôch	max. 0,06	max. 0,07
Index spevnených plôch	max. 0,13	max. 0,13
Koeficient zelene	min. 0,81	min. 0,80

V nasledujúcich Tabuľkách 7 a 8 sú uvedené výmery jednotlivých pozemkov (budúcich parciel) pre výstavbu rekreačných chát.

Tabuľka 7: Približné výmery jednotlivých pozemkov pre výstavbu rekreačných chát – variant 1

Poradové číslo	Plocha pozemku [m²]	Poradové číslo	Plocha pozemku [m²]	Poradové číslo	Plocha pozemku [m²]
1	2 258,1	30	1 644,2	59	1 704,3
2	2 020,5	31	1 858,7	60	1 767,3
3	2 203,7	32	1 949,0	61	2 442,5
4	2 008,7	33	1 943,1	62	2 392,0
5	2 610,7	34	2 368,5	63	2 283,0
6	2 231,6	35	2 045,1	64	1 839,2
7	2 763,1	36	1 675,2	65	1 958,8
8	2 453,7	37	1 677,4	66	2 053,9
9	2 397,5	38	2 024,5	67	2 060,2
10	2 457,4	39	2 276,9	68	1 781,2
11	2 525,0	40	2 504,2	69	1 464,1
12	2 746,4	41	1 652,2	70	2 092,9
13	2 736,8	42	1 717,0	71	1 541,1
14	2 286,3	43	1 897,0	72	1 670,6
15	2 524,2	44	2 547,1	73	1 462,5
16	2 588,1	45	2 683,1	74	1 571,0
17	2 159,1	46	2 019,9	75	1 535,8
18	2 019,7	47	1 634,1	76	1 613,5
19	2 433,2	48	1 444,1	77	1 797,7
20	2 284,0	49	1 466,8	78	1 793,7
21	2 272,2	50	1 498,3	79	1 566,5
22	2 583,0	51	1 880,4	80	1 401,5
23	2 631,3	52	1 945,6	81	1 734,2
24	2 281,5	53	1 995,9	A - 82	1 153,1
25	2 272,4	54	1 485,7	B	1 384,9
26	2 271,1	55	1 393,6	C	1 565,1
27	2 088,7	56	1 579,4	spolu vrátane B, C	167 027,4
28	1 827,8	57	1 337,0	spolu bez B, C	164 077,4
29	1 863,0	58	1 454,0		

Tabuľka 8: Približné výmery jednotlivých pozemkov pre výstavbu rekreačných chát – variant 2

Poradové číslo	Plocha pozemku [m²]	Poradové číslo	Plocha pozemku [m²]	Poradové číslo	Plocha pozemku [m²]
1	1 503,2	37	1 652,0	73	1 199,9
2	1 429,4	38	1 568,8	74	1 246,3
3	1 669,8	39	1 718,5	75	1 180,3
4	1 725,1	40	1 708,4	76	1 299,1
5	1 584,1	41	1 574,8	77	1 504,6
6	1 764,7	42	2 015,8	78	1 540,0
7	2 090,5	43	1 724,5	79	1 749,7
8	1 566,4	44	1 502,1	80	1 719,4
9	1 948,6	45	1 316,3	81	1 212,7
10	1 841,0	46	1 302,3	82	1 230,3
11	1 875,7	47	1 356,4	83	1 590,9
12	1 837,7	48	1 615,7	84	1 420,8
13	1 864,1	49	1 983,6	85	1 509,2
14	1 942,9	50	2 184,8	86	1 538,8
15	1 963,1	51	1 323,5	87	1 349,2
16	2 156,8	52	1 322,5	88	1 365,5
17	2 248,7	53	1 503,9	89	1 248,3
18	1 599,8	54	1 408,7	90	1 375,1
19	1 731,8	55	1 235,8	91	1 541,1
20	1 867,3	56	1 311,3	92	1 670,6
21	2 317,1	57	1 353,3	93	1 462,5
22	1 740,7	58	1 329,9	94	1 571,0
23	1 589,1	59	1 689,2	95	1 535,8
24	1 605,1	60	1 434,6	96	1 290,8
25	1 948,1	61	1 225,2	97	1 367,4
26	2 284,0	62	1 233,5	98	1 323,9
27	1 990,9	63	1 211,3	99	1 222,8
28	2 205,5	64	1 210,6	100	1 112,6
29	2 136,4	65	1 421,0	101	1 293,1
30	1 930,9	66	1 457,3	102	1 206,2
31	1 504,3	67	1 183,2	103	1 090,3
32	2 272,4	68	1 818,9	A - 104	1 153,1
33	1 620,3	69	1 485,7	B	1 384,9
34	1 680,3	70	1 393,6	C	1 565,1
35	1 660,5	71	1 579,4	spolu vrátane B, C	167 000,9
36	1 512,9	72	1 337,0	spolu bez B, C	164 050,9

Súčasťou projektu bude aj vybudovanie potrebnej dopravnej infraštruktúry (vnútroareálové komunikácie) a technickej infraštruktúry (vedenie inžinierskych sietí, trafostanice, stojiská na zber komunálnych odpadov a pod.). Všetko spoločné príslušenstvo rekreačného areálu ako sú vnútroareálové komunikácie, chodníky pre peších, objekty drobnej architektúry, objekty technickej infraštruktúry atď., budú mať vyčlenené samostatné parcely.

Výstavba rekreačného areálu si vyžiada výrub časti drevín nelesnej drevinovej vegetácie, asanáciu a rekonštrukciu prvkov existujúcej dopravnej a technickej infraštruktúry. Výstavba navrhovaného rekreačného areálu si vyžiada presun koridoru cyklotrasy a interaktívneho náučného chodníka Tále do novej polohy smerom k ceste II/584, tak ako s tým uvažuje návrh územného plánu.

Technická infraštruktúra

Zásobovanie vodou

Zdrojom vody pre pitné a hygienické účely prevádzky rekreačného areálu LESOPARK bude verejný vodovod. V rekreačnej lokalite Tále je v severnej časti k dispozícii prívodné potrubie profilu OC DN 300 vodovodu SKV Trangoška – Brezno. Bude vybudované samostatné prívodné vodovodné potrubie s novou akumuláciou (vodojemom) a zásobovanie navrhovaného rekreačného areálu bude riešené cez nové rozvodné vodovodné potrubie z novej akumulácie. Nakoľko voda dopravovaná potrubím OC DN 300 nie je upravená v zmysle legislatívnych požiadaviek na kvalitu vody pre pitné účely, bude riešená úprava vody a jej dezinfekcia ako súčasť novo navrhovaného systému dodávky vody do záujmového územia. Vybudovaním nového prívodného vodovodného potrubia budú splnené podmienky zo stanoviska StVPS č. 17606/2023/ZC8/6038-1455 zo dňa 17.01.2024.

Pre požiarne účely budú vybudované vonkajšie hydranty, ktoré budú napojené na novovybudované podzemné požiarne nádrže umiestnené v rámci areálu podľa príslušných technických noriem. Pre požiarne účely nebude využívaná pitná voda. Umiestnenie hydrantov bude v súlade s normou STN 92 04 00 a to, najmenej 5 a najviac 80 m od stavby, vzájomná vzdialenosť najviac 160 m. Vonkajšie hydranty musia byť umiestnené mimo súkromných pozemkov, nesmú byť osadené v ceste ani pod odstavným stojiskom. Umiestnené budú na mieste, kde bude zabezpečený neustály príjazd požiarnej techniky. Presné umiestnenie a počet podzemných požiarnych nádrží bude súčasťou vyššieho stupňa projektovej dokumentácie.

Odkanalizovanie

- Splaškové odpadové vody

Objekty budú odkanalizované cez novú navrhovanú prípojku splaškovej kanalizácie, DN 150 (DN 160) mm, zaústenej do uličnej stoky DN 300 mm, vedenej v priľahlej ceste, a to do existujúcej revíznej kanalizačnej šachty. Splaškové odpadové vody budú následne odvádzané kanalizáciou do mechanicko-biologickej čistiarni odpadových vôd, ktorú je navrhované zmodernizovať a zvýšiť jej kapacitu. Prečistené odpadové vody z MB ČOV sú vypúšťané do recipientu Bystrianky.

Návrh a vybudovanie prípojky bude predmetom vyššieho stupňa projektovej dokumentácie.

- Dažďové odpadové vody

Dažďové vody zo striech chát a objektov MB ČOV budú pomocou infiltračných systémov (napr. vsakovacej šachty, vsakovacích blokov resp. štrkových vankúšov) vsakované do horninového prostredia. Dažďové vody zo striech chát sa navrhuje riešiť pomocou vsakovacích blokov napr. systémom Ekodren, ktorý sa skladá zo vsakovacích blokov typu DRENBLOK. Bloky budú umiestnené buď priamo na pozemku a zadržiavať prebytočnú vodu zo strechy jedného

objektu, alebo budú umiestňované v zhlukoch prislúchajúcim viacerým objektom. Bloky budú s určitosťou osadené nad úrovňou ustálenej hladiny podzemnej vody.

Alternatívne bude uvažované s umiestnením veľkokapacitných plastových akumulačných blokov, uložených na priepustnom štrkovom podloží a obalené geotextíliou prípadne s umiestnením betónových retenčných nádrží. Trasa prípojok bude vedená cez pozemok investora.

Presný počet, umiestnenie a konkrétne technické riešenie bude určené v ďalšom stupni PD.

Vnútroareálové komunikácie budú využívané iba pre dopravnú obsluhu rekreačných chát. Z dôvodu uplatnenia adaptačných, vodozádržných opatrení je u nich navrhované ich odvodnenie do horninového prostredia. Odvodnenie bude realizované buď systémom priekop popri komunikácií zaústených do vsakovacích priehlbní, alebo systémom priečnych odvodňovacích odrážok zaústených do vsakovacích priehlbní, alebo pomocou drenážneho systému, u niektorých typov komunikácií formou vodopriepustných povrchov.

Zásobovanie elektrickou energiou

Potreba elektrickej energie pre LESOPARK bude krytá z jednej novej distribučnej trafostanice. Napojenie trafostanice bude riešené z jestvujúcej distribučnej káblovej siete VN 22 kV. Trafostanica je uvažovaná typová kiosková s vonkajším ovládaním. Umiestnená bude v mieste budúcej spotreby na pozemku navrhovateľa.

Výkon trafostaníc je nasledovný:

- variant 1 (82 + 2): 1 250 kVA,
- variant 2 (104 + 2): 1 600 kVA.

Alternatívne budú na predmetné územie umiestnené dve distribučné trafostanice v polovičných kapacitách. Presné umiestnenie a dimenzie TS budú určené vo vyššom stupni PD.

Napájacie káblové rozvody VN 22 kV sa uložia voľne vo výkope, pri križovaniach s komunikáciami, spevnenými plochami a ostatnými podzemnými inžinierskymi sieťami v chráničkách. Sekundárne káblové rozvody nízkeho napätia sú navrhované z celoplastových káblov do 1 kV. Rozvody budú slúžiť na napojenie jednotlivých objektov z navrhovanej transformačnej stanice.

Vzhľadom na charakter navrhovanej zástavby (stavby na individuálnu rekreáciu), dostupnú verejnú technickú infraštruktúru je navrhovaná činnosť uvedená tak, že pre zásobovanie navrhovaných objektov teplom a prípravu teplej vody využíva elektrickú energiu.

Dopravná infraštruktúra

Prístup k rekreačnému areálu LESOPARK bude zabezpečený štátnou cestou II/584 a následne zo severu po jestvujúcej miestnej komunikácii vedenej od križovatky ciest II/584 a III/2373 a z juhu po miestnej komunikácii, ktorou sú prístupné existujúce areály lyžiarskeho a golfového strediska Tále.

V rámci rekreačného areálu sú navrhnuté dve hlavné vnútroareálové komunikácie. Prvá vetva bude vedená v polohe existujúcej obecnej cesty, tiahnucej zo severu na juhozápad. Druhá

navrhovaná vetva bude vedená vo východnej časti areálu z juhu smerom na sever, kde sa napojí na prvú vetvu. Tieto hlavné vnútroareálové komunikácie budú napojené na existujúce miestne komunikácie, ktorými bude zabezpečený prístup na nadradenú dopravnú sieť.

Hlavné vnútroareálové komunikácie sú navrhnuté ako dvojpruhové obojsmerné so šírkou jedného jazdného pruhu 2,75 m. Na hlavné vnútroareálové komunikácie sa napájajú vedľajšie vnútroareálové komunikácie, ktoré sprístupňujú všetky pozemky navrhované pre výstavbu chát. Šírka týchto prístupových komunikácii k objektom je cca 3 m. Jednotlivé komunikácie budú po obvode lemované štrkovým pásom (krajnicou) v rôznych šírkach. Všetky cestné komunikácie budú spĺňať zaťaženie pre prejazd požiarnej techniky.

Popri hlavnej vnútroareálovej komunikácii je z jednej strany navrhnutý chodník šírky 2 m. Pre peších sú navrhnuté aj prepojovacie chodníky, ktoré prepájajú prístupové komunikácie s hlavnými. Ich šírka je približne 1,5 m.

MB ČOV

Existujúcu MB ČOV, ktorá je už technicky zastaraná, je navrhované zmodernizovať a zvýšiť jej kapacitu z pôvodných 500 EO na 4 500 EO, aby v nej mohli byť prečisťované splaškové odpadové vody z existujúcich a navrhovaných rekreačných zariadení strediska cestovného ruchu Tále.

V rámci rekonštrukcie existujúcej MB ČOV je navrhované k pôvodnej linke pristaviť dve ďalšie linky a tak zvýšiť jej kapacitu. Rekonštrukcia je navrhovaná v dvoch etapách.

1. etapa

K súčasnej ČOV sa pristaví nová betónová linka 3 s dočasnou kapacitou 200 m^3/d resp. cca 1 200 - 1 600 EO (dočasne, teda počas rekonštrukcie existujúcej ČOV bude zvládať nátok do 200 (272) m^3/deň), kde sa odkloní pritekajúca odpadová voda, čo umožní vyprázdniť a zrekonštruovať jestvujúcu ČOV.

2. etapa

Rekonštrukcia jestvujúcej ČOV. V existujúcej ČOV sa dobudujú betónové steny a osadí sa technológia. Po modernizácii bude pôvodná ČOV dimenzovaná na 272 m^3 resp. cca 3 300 EO (pri 8 l/deň a 60g BSK na EO). Pôvodná ČOV by po rekonštrukcii mala 2 linky.

Celkovo by tak po rekonštrukcii boli k dispozícii 3 linky s celkovou kapacitou až cca 4 500 EO a 420 m^3/d pri dnešných výstupných parametroch vyčistenej vody, teda by bolo možné pripájať ďalšie ekvivalenty, alebo by bolo možné čistiť dnes pritekajúcich 272 m^3 na podstatne prísnejšie výstupné parametre (pripravenosť na budúce sprísňovanie noriem, EK už v dnešnej dobe sprísňuje výstupné parametre vyčistených odpadových vôd, hlavne z dôvodu znižujúceho sa množstva vody v existujúcich recipientoch a celkovo ekologickejší a zodpovednejší prístup k čisteniu odpadových vôd), prípadne nájsť nejakú kombináciu týchto možností, teda aj navýšiť pripojených producentov aj zlepšiť kvalitu čistenia voči súčasnému stavu.

Prečistené odpadové vody z MB ČOV sú odvádzané potrubím, ktoré je vedené popod cestu II/584, do recipientu Bystrianky. Výustný objekt je situovaný na jej pravom brehu v r. km 9,0. Tento spôsob odvádzania prečistených odpadových vôd bude zachovaný.

Prístup do areálu ČOV ostane pôvodný. Areál MB ČOV je na nadradenú dopravnú sieť napojený prístupovou komunikáciou, ktorá vychádza z miestnej komunikácie vedúcej k areálu lyžiarskeho a golfového strediska. V rámci areálu ČOV budú vybudované nové spevnené plochy. Jedná sa najmä o spevnenú plochu pod kontajner na dočasné zhromažďovanie nečistôt z mechanického prečistenia pritekajúcich odpadových vôd a linku 3 a tiež o plochy potrebné pre prístup k jednotlivým objektom v súvislosti s ich prevádzkou.

Zmodernizovaná MB ČOV Tále bude spĺňať vysoké nároky na vyčistenú odpadovú vodu podľa platnej legislatívy s technologickou skladbou na úrovni 21. storočia.

6. Dôvod umiestnenia v danej lokalite

Dotknuté územie, v ktorého časti sa nachádzali zdevastované chatky zaniknutej zrubovej osady, sa nachádza na okraji golfového areálu, kde sú žiaduce snahy o revitalizáciu tohto priestoru. Územie výstavby nepovažujeme za novú doteraz neurbanizovanú lokalitu, keďže časť územia sa využívala na rekreáciu aj v minulosti. V prostredí centra cestovného ruchu Tále s lyžiarskym strediskom a golfovým areálom je navrhovaný rekreačný areál vhodným prvkom pre rozvoj turizmu a rekreácie. Navrhovaný rekreačný areál LESOPARK reflektuje na pribúdajúci dopyt po súkromnejšej forme rekreačného ubytovania. Navrhovanú výstavbu považujeme za zvyšovanie kvalitatívneho štandardu jestvujúceho strediska cestovného ruchu Tále.

V prípade modernizácie existujúcej MB ČOV, v ktorej budú čistené splaškové odpadové vody z existujúcich a navrhovaných rekreačných zariadení strediska cestovného ruchu Tále, dôjde k zlepšeniu a skvalitneniu procesu čistenia a tým aj k zníženiu dopadu na životné prostredie. Vznikne moderná mechanicko-biologická čistiareň odpadových vôd, ktorá bude spĺňať vysoké nároky na vyčistenú odpadovú vodu podľa platnej legislatívy s technologickou skladbou na úrovni 21. storočia. Čistenie splaškových odpadových vôd v MB ČOV, na ktorú je napojený väčší počet ekvivalentných obyvateľov, je zárukou lepšej účinnosti a dosahovania limitných hodnôt vypúšťaného znečistenia v prípade nerovnomerného zaťaženia.

7. Dotknutá obec

Obec Horná Lehota, Horná Lehota 99, 976 81 Horná Lehota
Obec Bystrá, Bystrá 61, 977 01 Brezno

8. Dotknutý samosprávny kraj

Banskobystrický samosprávny kraj, Nám. SNP 23, 974 01 Banská Bystrica

III. IDENTIFIKÁCIA A OCHRANA CHARAKTERISTICKÉHO VZHĽADU KRAJINY (ChVK)

Európsky dohovor o krajine (z r. 2000), ktorý zlučuje niekoľko predchádzajúcich dohovorov a integruje ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva, používa termín „charakteristický vzhľad krajiny a charakteristické črty krajiny“. Tento pojem úzko súvisí s hodnoteniami krajinného obrazu, ktorý je určujúcim ukazovateľom charakteristického vzhľadu krajiny.

Metodika identifikácie hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny vydaná Ministerstvom životného prostredia SR (Vestník MŽP SR 2010) je zameraná na postup hodnotenia vizuálnych prejavov objektov v krajine a na vizuálne identifikovateľné atribúty krajiny. Vizuálne aspekty krajiny dopĺňajú rozsiahly súbor informácií o krajine, o jej charakteristikách. V zmysle metodiky je krajina chápaná ako znaková sústava, v ktorej znaky pozorujeme a hodnotíme.

Predmetom krajinárskej štúdie je posúdenie dopadu vybudovania navrhovaného areálu rekreačných chát „LESOPARK TÁLE“ na krajinný obraz, na charakteristický vzhľad krajiny. Súčasťou navrhovanej činnosti je aj modernizácia existujúcej ČOV, ktorej umiestnenie bude zachované. Jedná sa hlavne o zámenu technológie, nepôjde o nový prvok v území, nový záber územia ani o nový spôsob využívania predmetného územia. Z tohto dôvodu navrhovaná MB ČOV nebude v krajinárskej štúdii posudzovaná.
Objektom štúdie je teda územie umiestnenia navrhovaného areálu, okolitej krajiny rekreačnej lokality a doliny Bystrá, v ktorej sa táto lokalita nachádza. Bystrá dolina patrí medzi turisticky vyhľadávané doliny masívu Nízkych Tatier. Jej špecifikom je jej čiastočná poloha v území Národného parku Nízke Tatry (NAPANT) a jeho ochranného pásma.
Štúdia sa zameriava na:

- základné geografické charakteristicky prírodných vlastností a využitie záujmového územia;
- analýzu a identifikáciu vizuálnych vlastnosti krajiny definovať charakteristický vzhľad krajiny;
- vzťahy rizík zmien v území súvisiace s realizáciou navrhovanej činnosti;
- stanovenie podmienok kvality krajinného prostredia.

Použitá metodika

Postup hodnotenia krajinného obrazu vychádza z diferenčnej metódy identifikácie krajinného obrazu a krajinného rázu (Vestník MŽP SR, 2010, roč. XVIII, čiastka1b). Metodika vychádza z identifikácie charakteristických vlastností krajinného priestoru ako systému (štruktúry, funkcie, procesov, významov). Má niekoľko základných krokov:

- vyčleňujú – diferencujú sa časti krajiny z celku;
- identifikujú sa základné diferenčné jednotky ako znaky;
- charakterizujú sa vlastnosti základných diferenčných jednotiek;
- porovnávajú sa vlastnosti s inými znakmi.

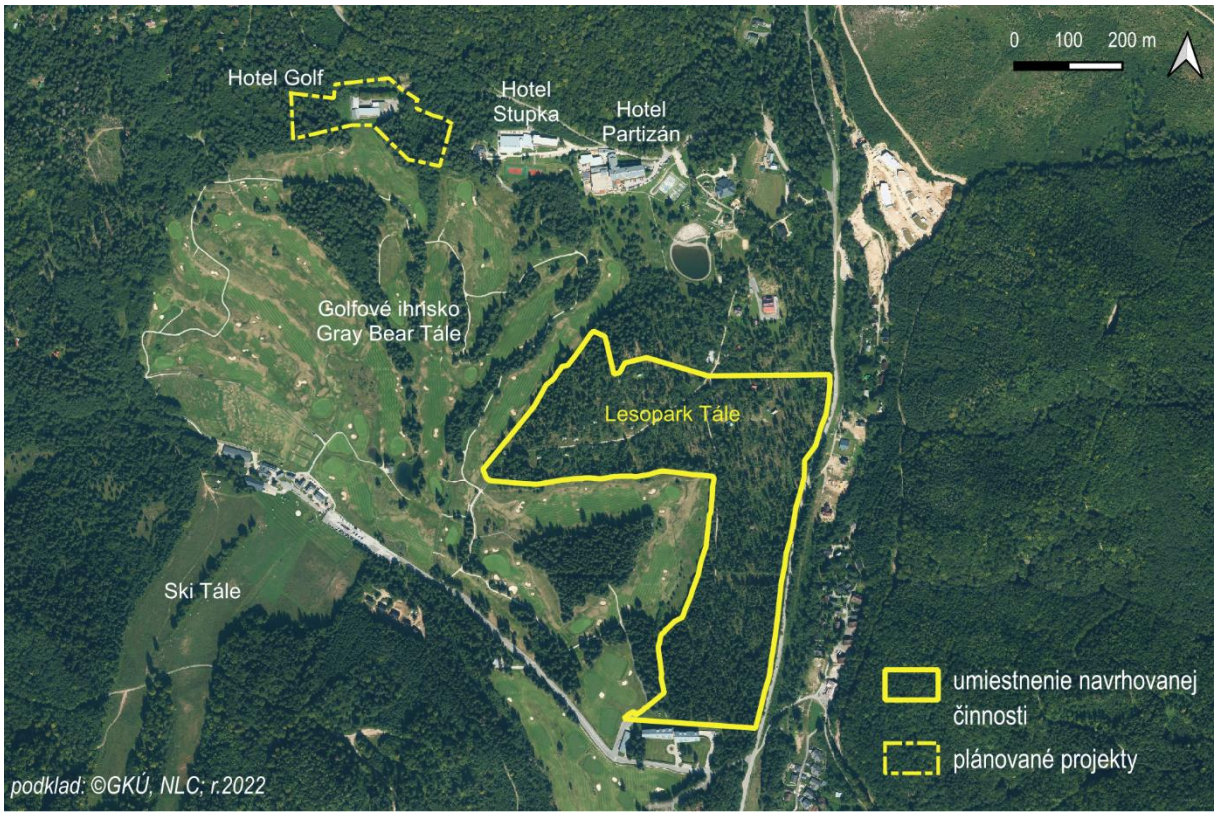
Metodika je orientovaná predovšetkým na vizuálne prejavy usporiadania prvkov v krajine. Vychádza z toho, že znaky tvoriace krajinu sú výsledkom procesov, funkcií a hodnôt samotných znakov alebo vyplývajúcich z ich kontextu.

Krajina je chápaná ako súbor charakteristických znakov. Znaky sú definované ako základné diferenčné jednotky krajiny. Princípom je hľadanie výskytu znakov a ich kombinácií. Znaky rozpoznávané v krajine sa delia na referenčné, typické, špecifické a ďalšie.
Podstatné je nájsť adekvátny spôsob grafickej interpretácie a vizualizácie znakov v krajine tak, aby sa výstupy stali čitateľnými a pochopiteľnými aj pre laickú verejnosť.
Výstupom analýzy záujmového územia a hodnotenia vizuálnych dopadov plánovanej činnosti v zmysle metodiky je stanovenie, ako bude nová aktivita a jej prejavy vizuálne ovplyvňovať krajinný obraz a charakteristický vzhľad krajiny.

1. Základné územné charakteristiky

1.1. Identifikácia objektu štúdie v území

Objektom štúdie je navrhovaný areál rekreačných chát (chaletov) s príslušnou infraštruktúrou. Navrhované sú 2 variantné riešenia, líšiace počtom navrhovaných chát, teda hustotou zástavby. V oboch variantných riešeniach sa jedná o rovnaké územie.

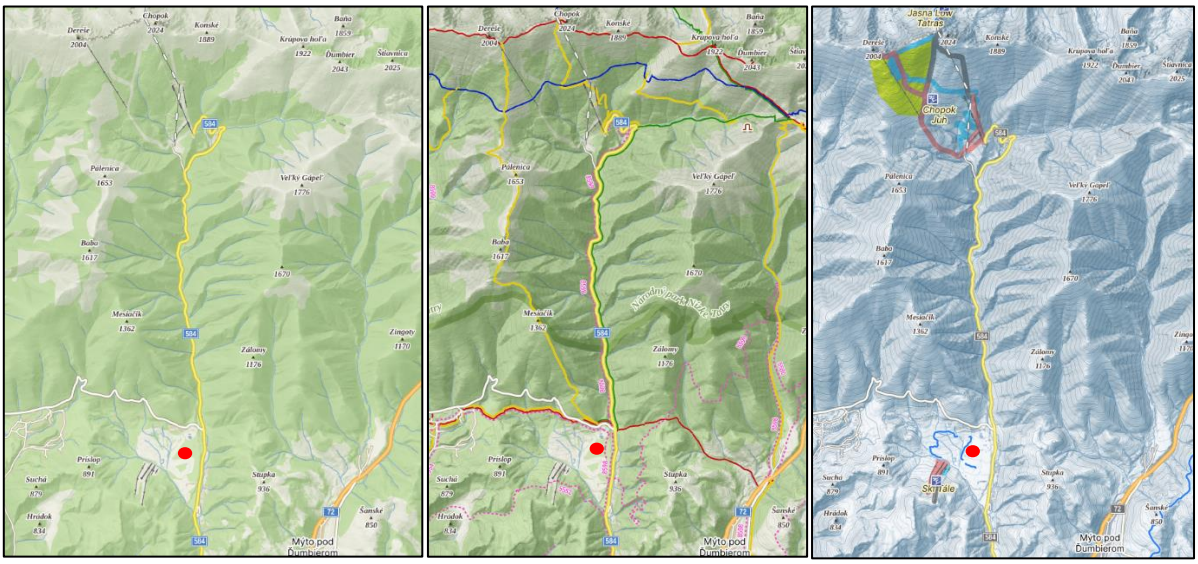
Obrázok 5: Umiestnenie navrhovanej činnosti v rekreačnej lokalite Tále

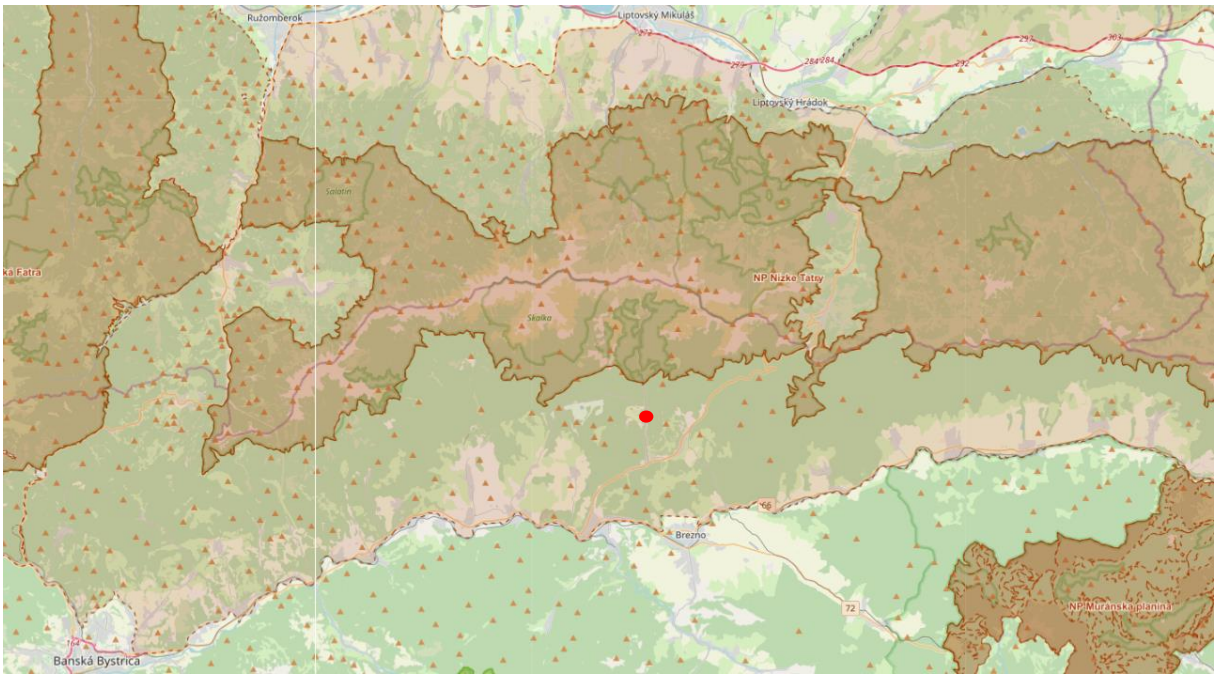
Obrázok 6: Navrhovaný areál „LESOPARK TÁLE“

1.2. Vymedzenie záujmového územia

Navrhovaná výstavba rekreačných chát je situovaná v rekreačnej lokalite Tále, v doline Bystrá, v ochrannom pásme Národného parku Nízke Tatry.

Obrázok 7: Umiestnenie navrhovanej činnosti v doline Bystrá

Obrázok 8: Umiestnenie navrhovanej činnosti v ochrannom pásme NAPANT

1.3. Fyzicko-geografický komplex a potenciálna prirodzená vegetácia

TYP KRAJINY

Typom krajinnoekologického komplexu (KEK) sú (polygénne) pahorkatiny a nízke plošinné predhoria s prevahou listnatých lesov a ich mozaiky s trávnymi porastmi a ornou pôdou. Severne prechádza územie do KEK vrchovín na kyslých horninách, južne do KEK krasových planín (Atlas krajiny SR, 2002).
Bezprostredne dotknuté územie a jeho okolie (najmä južným smerom) však predstavuje urbanizovaná krajina, ovplyvnená človekom, so zmenenou krajinnou pokrývkou a spôsobom využívania územia.
Len široké okolie severným smerom predstavuje pôvodná, z malej časti pozmenená krajina – južné svahy masívu Nízkych Tatier.

RELIÉF

Podľa geomorfologického členenia Alpsko-himalájskej sústavy na území SR (Kočický, D., Ivanič, B., 2011) spadá dotknuté územie do podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorné Západné Karpaty,

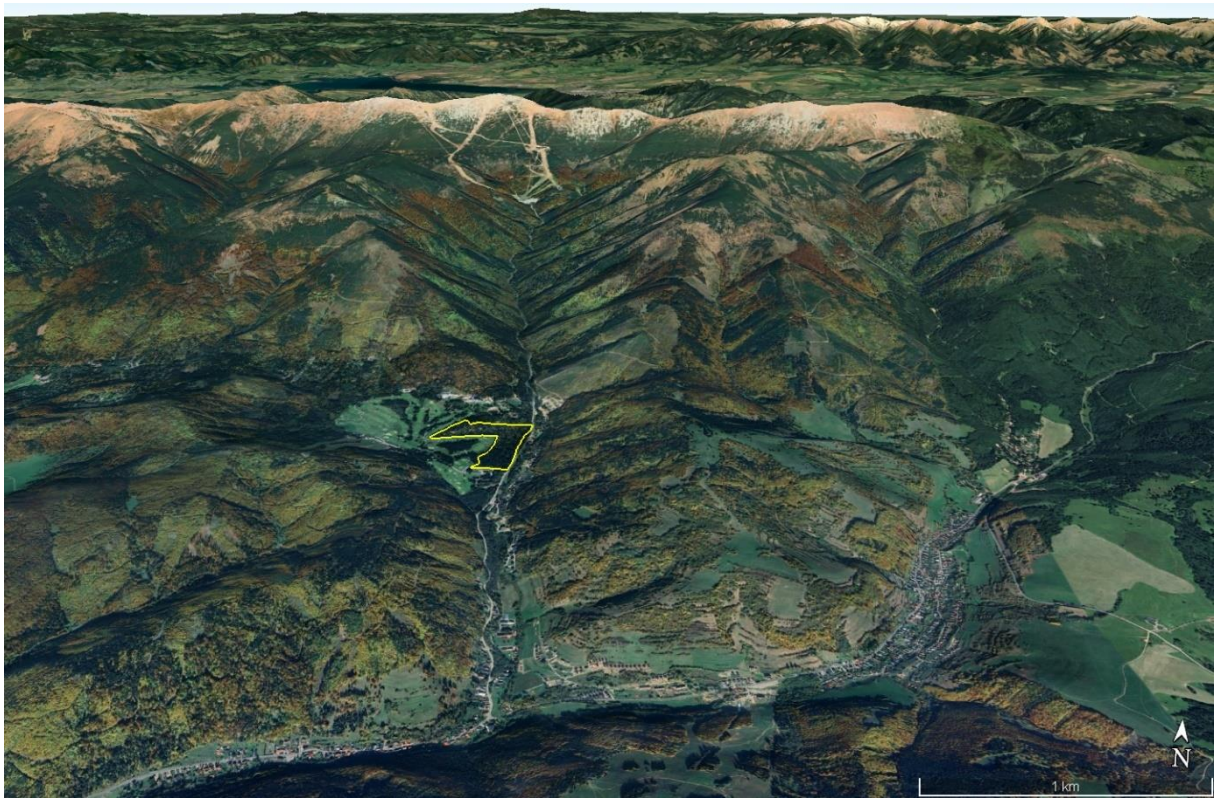
oblasti Fatransko-tatranskej,

celku Horehronské podolie,

podcelku **Bystrianske podhorie**.

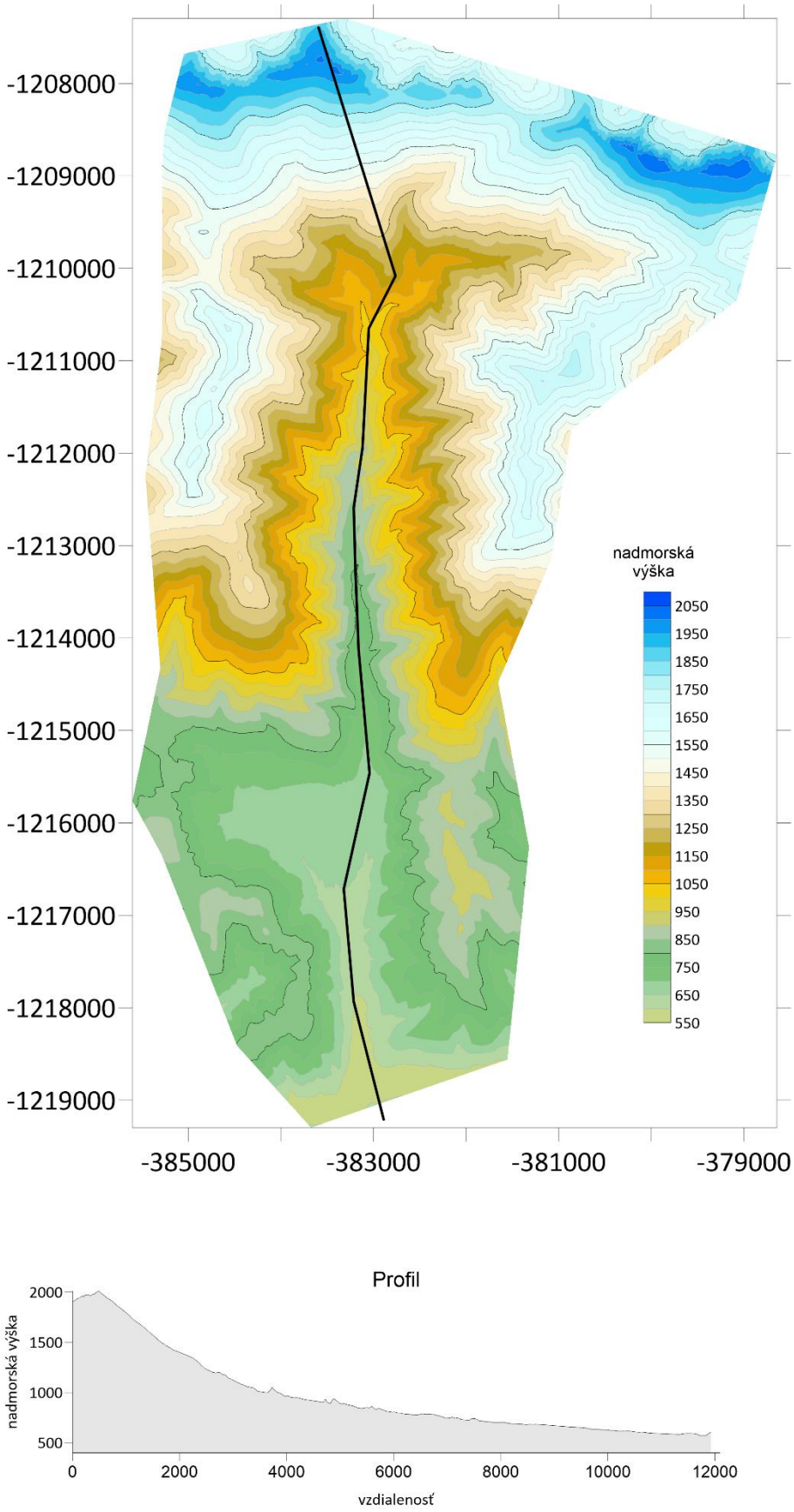
Reliéf Bystrej doliny je tvorený:

- vysokohorským reliéfom chrbtov hôr a holí – hlavný a bočné hrebene s rázsochami Nízkych Tatier, ktoré tvoria najmä granodiority jadrových pohorí. Typický je oblý tvar s alpskými lúkami;
- riečne údolia a povodie riečky Bystrianka – vodné toky tvoria postupným modelovaním sústavy dolín a údolí tvaru U a V;
- krasové územie – ojedinelý štruktúrny element v geologickej stavbe Nízkych Tatier je pás mezozoických hornín, ktorý sa tiahne s hlavným hrebeňom Nízkych Tatier. Je obklopený kryštalickými vyvrelými a metamorfovanými horninami – tzv. synklinála Trangošky.

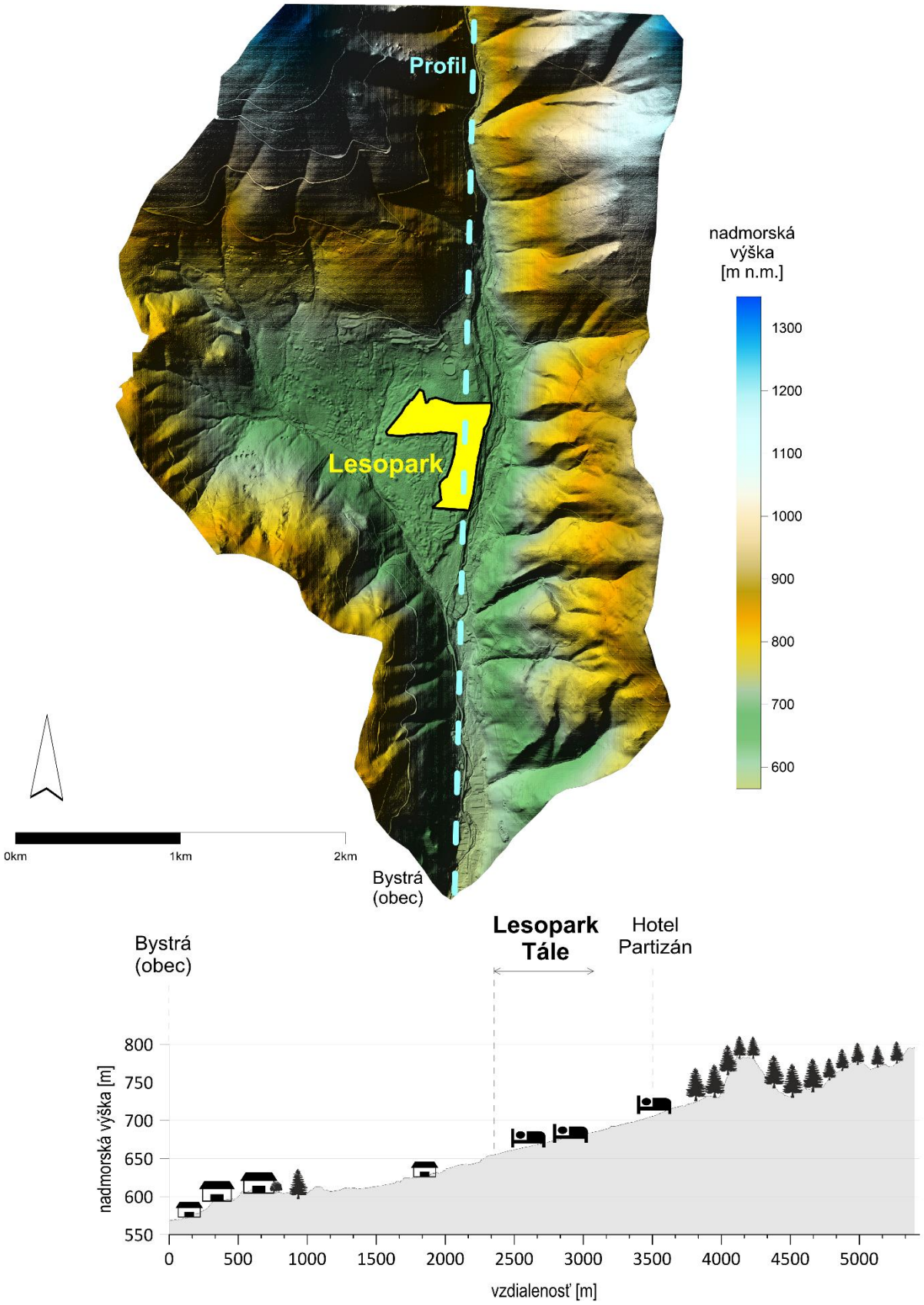

Obrázok 9: 3D zobrazenie reliéfu Bystrej doliny

Lokalita Tále sa nachádza na severnom okraji celku Horehronské podolie (podcelku Bystrianske podolie), pod úpätím celku Nízke Tatry (podcelku Ďumbierske Tatry).
Areál je situovaný v pravostrannej časti údolia Bystrianky, v úvodnom povodí Čierneho potoka. Nadmorská výška areálu sa pohybuje od 740 m n. m. na severe po 710 m n. m. na juhu.

Obrázok 10: Hypsometrické zobrazenie nadmorských výšok a ich profil v území doliny Bystrá

Obrázok 11: Hypsometrické zobrazenie nadmorských výšok a ich profil v lokalite Tále

FLÓRA A BIOTOPY DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

Podľa fytogeograficko-vegetačného členenia (Plesník, P., Atlas krajiny SR, 2002) dotknuté územie leží v bukovej zóne, kryštalicko-druhohornej oblasti, na rozhraní okresov Horehronské podolie (južne) a nízkotatranskom bukovom okrese, prašivsko-kráľovohoľskom bukovom podokrese (severne).

Potenciálna prirodzená vegetácia

V oblasti dotknutého územia a v jeho širšom okolí predstavujú potenciálnu prirodzenú vegetáciu (Maglocký, Š., Atlas krajiny SR, 2002):

- bukové a jedľovo-bukové lesy (F) so zastúpením: buk lesný *(Fagus sylvatica)*, javor horský *(Acer pseudoplatanus)*, lipa malolistá *(Tilia cordata)*, jedľa biela *(Abies alba)*, zubačka žliazkatá *(Dentaria glandulosa)*, zubačka deväťlistá *(Dentaria enneaphyllos)*.

Tie severne prechádzajú do:

- bukových lesov v horských polohách (FI) so zastúpením: : buk lesný *(Fagus sylvatica),* jedľa biela *(Abies alba),* baza červená *(Sambucus racemosa),* vŕba rakytová *(Salix caprea),* ríbezľa skalná *(Ribes petraeum),* ostružina srstnatá *(Rubus hirtus),* smlz chĺpkatý *(Calamagrostis villosa),* chlpaňa lesná *(Luzula sylvatica),* kostihoj srdcovitolistý *(Symphytum cordatum),* kyslička obyčajná *(Oxalis acetosella)*.

Pôvodné živné jedľové bučiny (Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy) a kyslé jedľové bučiny (Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy) boli v širšom dotknutom území v minulosti nahrádzané výsadbami smreka obyčajného. V okolí vodných tokov Bystrianka a Čierny potok, ich sútoku, ale aj v podmáčaných oblastiach sa vyskytovali porasty jelše sivej (Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy), ktoré tu miestami pretrvávajú dodnes. Osídľovaním územia Bystrej doliny a rozvojom poľnohospodárstva, baníctva a salašníctva boli časti lesných porastov odlesnené, čím vznikli rozsiahle pasienky – tále. Utlmením spásania došlo na Táľoch k zarastaniu lúčnych spoločenstiev, na nepodmáčaných miestach smrekom obyčajným, na podmáčaných jelšou sivou, lieskami a pod. V rokoch 2000 – 2002 tu prebehla výstavba golfového areálu, ktorou sa biotopy podhorských kosných (Lk1) a spásaných lúk (Lk3) zmenili na intenzívne kosené trávniky. Tie sú popretkávané skupinkami nelesnej drevinovej vegetácie. Biotopy podhorských kosných lúk (Lk1, 6510) zostali zachované v priestore lyžiarskeho areálu, ktorý sa nachádza na svahoch zostupujúcich ku golfovému ihrisku z JZ orientovaných svahov.

Dotknutá lokalita bola pravdepodobne v minulosti zalesnená smrekom obyčajným (*Picea abies*), smrekovcom opadavým (*Larix decidua*), ktorý sa tu vyvíja v rôznych štádiách až do súčasnosti. Lokalita bola čiastočne ovplyvnená veternou kalamitou z roku 2007 resp. 2014, kedy došlo k rozvoľneniu lesného porastu vytvoreným väčších plôch bez drevinovej vegetácie.

Prieskum flóry

V súčasnosti sa na ploche „LESOPARKU TÁLE“ nachádza sekundárny smrekový les ovplyvnený pôsobením abiotických a biotických škodlivých činiteľov. Ucelené časti smrekového lesa sa tak striedajú s časťami, kde došlo k odstráneniu vyvrátených a poškodených drevín. Hlavnou drevinou korunovej vrstvy dotknutej plochy je smrek obyčajný (*Picea abies*). Prímes tvorí jedľa biela (*Abies alba*) a borovica lesná (*Picea abies*), obe tieto dreviny sú však vo výrazne menšom až ojedinelom zastúpení v rámci plochy v porovnaní so spomínaným smrekom. Podrastová zložka je slabšie vyvinutá, prítomná je brusnica

čučoriedková (*Vaccinium myrtillus*), kyslička obyčajná (*Oxalis acetosella*), chlpaňa lesná (*Luzula sylvatica*), papraď rozložená (*Dryopteris dilatata*). V rozvoľnených častiach smrekového lesa, kde sa do krovitej a bylinnej vrstvy dostáva viac svetla sa vyskytujú prípravné dreviny ako jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), vŕba rakyta (*Salix caprea*), breza previsnutá (*Betula pendula*), topoľ osikový (*Populus tremula*), borovica lesná (*Pinus sylvestris*) a dreviny nastupujúceho lesa ako buk lesný (*Fagus sylvatica*), javor horský (*Acer pseudoplathanus*), jeseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), jedľa biela (*Abies alba*) a tiež smrek obyčajný (*Picea abies*).

Dreviny prípravného a nastupujúceho lesa sú charakteristické aj pre rúbaniskové časti vyskytujúce sa na dotknutej ploche. V podraste boli zaznamenaná druhy ostružina malinová (*Rubus idaeus*), ostružina srstnatá (*Rubus hirtus*), ríbezľa egrešová (*Ribes uva-crispa),* jahoda obyčajná (*Fragaria vesca*), fialka lesná (*Viola reichenbachiana),* čermeľ lesný (*Melampyrum sylvaticum*), ľubovník škvrnitý (*Hypericum maculatum*), starček Fuchsov (*Senecio ovatus*), iskerník plazivý (*Ranunculus repens*), krkoška chlpatá (*Chaerophyllum hirsutum*), žihľava dvojdomá (*Urtica dioica*), nezábudka lesná (*Myosotis sylvatica*), žerušnica lúčna (*Cardamine pratensis*), chlpaňa hájna (*Luzula luzuloides*), chlpaňa lesná (*Luzula sylvatica*), štiav lúčny (*Rumex acetosa*), veronica lekárska (*Veronica officinalis*), veronica obyčajná (*Veronica chamaedrys*), zbehovec plazivý (*Ajuga reptans*), pichliač obyčajný (*Cirsium vulgare*), pichliač roľný (*Cirsium arvense*), nátržník priamy (*Potentilla recta*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*), silenka obyčajná (*Silene vulgaris*), kručinka chlpatá (*Genista pilosa*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium*), púpava (*Taraxacum sp.*), alchemilka (*Alchemilla sp.*), šalátovka múrová (*Mycelis muralis*), jastrabník lesný (*Hieracium murorum*), chlpánik obyčajný (*Pilosella officinarum*), smlz (*Calamagrostis sp.*), púpavec srstnatý (*Leontodon hispidus*), sedmokráska obyčajná (*Bellis perennis*), metluška krivolaká (*Avenella flexuosa*), štiav lúčny (*Rumex acetosa*).

V okolí súkromných chát, ale tiež v okolí opustených chatiek je drevinové zloženie ovplyvnené človekom, zaznamenané boli vysadené jedince duba zimného (*Quercus petraea*), plot golfového ihriska lemuje smrekovec opadavý (*Larix decidua*).

Výskyt chránených druhov rastlín

V dotknutom území neboli zaznamenané chránené druhy rastlín v zmysle vyhlášky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Biotopy

Súčasťou prieskumu bolo zhodnotenie, či sa v dotknutom území vyskytuje biotop európskeho alebo národného významu v zmysle Katalógu biotopov Slovenska (Stachová, V., Valachovič, M., (eds.) 2002) a určiť jeho stav.

Dotknutá plocha sa v zmysle lesných charakteristík nachádza v piatom lesnom vegetačnom stupni, t. j. jedľovo – bukový vegetačný stupeň (od 500 do 1 000 m nadmorskej výšky). Prirodzené lesné porasty tohto vegetačného stupňa by mali byť tvorené bukom, popri ktorom by sa mala vyskytovať jedľa a miestami aj smrek. Rovnorodé smrekové lesy sú teda v dotknutom území nepôvodné. Drevinová skladba prirodzených lesných porastov by tu mala pozostávať z buka lesného, jedle bielej, smreka obyčajného a cenných listnáčov ako javor horský, jaseň štíhly. Toto tvrdenie podporuje aj zaznamenaná druhová skladba drevín

nastupujúceho lesa na rúbaniskových a presvetlených častiach dotknutej plochy. Na dotknutej ploche sa nenachádza biotop národného ani európskeho významu.

1.4. Štruktúra krajinnej pokrývky

Navrhovaná činnosť sa nachádza v k. ú. obce Horná Lehota. V Tabuľke 9 uvádzame spôsob využívania jednotlivých pozemkov vzhľadom na ich druh z legislatívneho hľadiska – podľa Katastra nehnuteľností SR.

Tabuľka 9: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov

KRAJ		6
OKRES		603
OBEC		508624
KATASTRÁLNE ÚZEMIE		817201
Celková výmera	**[ha]**	4 589
Zastavané územie obce	**[ha]**	69
Mimo zastavaného územia obce	**[ha]**	4 519
Orná pôda	**[ha]**	138
Chmeľnice	**[ha]**	0
Vinice	**[ha]**	0
Záhrady	**[ha]**	30
Ovocné sady	**[ha]**	0
Trvalé trávne porasty	**[ha]**	437
Poľnohospodárska pôda	**[ha]**	605
Lesné pozemky	**[ha]**	3 374
Vodné plochy	**[ha]**	18
Zastavané plochy a nádvoria	**[ha]**	192
Ostatné plochy	**[ha]**	399

Zdroj: Katastrálny portál Úradu geodézie, kartografie a katastra SR, jún 2024

Charakter biotických a abiotických zložiek zastúpených v širšom okolí navrhovanej činnosti – v doline Bystrá a ich vzájomné vzťahy podmieňujú jeho súčasné využívanie. V území dominujú predovšetkým lesné spoločenstvá a orná pôda takmer úplne absentuje. Malá rozloha poľnohospodárskej pôdy je zastúpená hlavne trvalými trávnymi porastmi a pozostatkami lúk.

Legislatívne rozdelenie pozemkov a ich skutočné využívanie nie je vždy totožné. Potenciálna vegetácia, ktorá je jedným z hlavných ukazovateľov využívania krajiny sa významne líši od súčasného vegetačného zloženia južnej časti doliny Bystrá ako aj od bezprostredného okolia navrhovanej činnosti (golfové ihrisko a rekreačná zástavba v lokalite Tále). Z hľadiska skutočného využívania krajiny (viď Obrázok 12) môžeme teda v katastrálnom území obce identifikovať nasledovné zložky a prvky krajinnej štruktúry:

Prvky vegetácie (biotické zložky)

- horské alpínske lúky, hole
- kosodrevina
- kompaktné (stojace) lesy
- odlesnené plochy bez porastu
- nelesná drevinová vegetácia (NDV)

Trvalé trávne porasty

- podhorské lúky (kosienky)

- druhotne zatrávnené plochy (zjazdovky, golfové ihrisko, trávniky v urbanizovanej krajine a pod.)

Zastavané plochy a prvky bez vegetácie (abiotické zložky)

Urbanizovaná krajina

- zastavané plochy, budovy
- spevnené plochy a cesty
- nespevnené cesty a chodníky

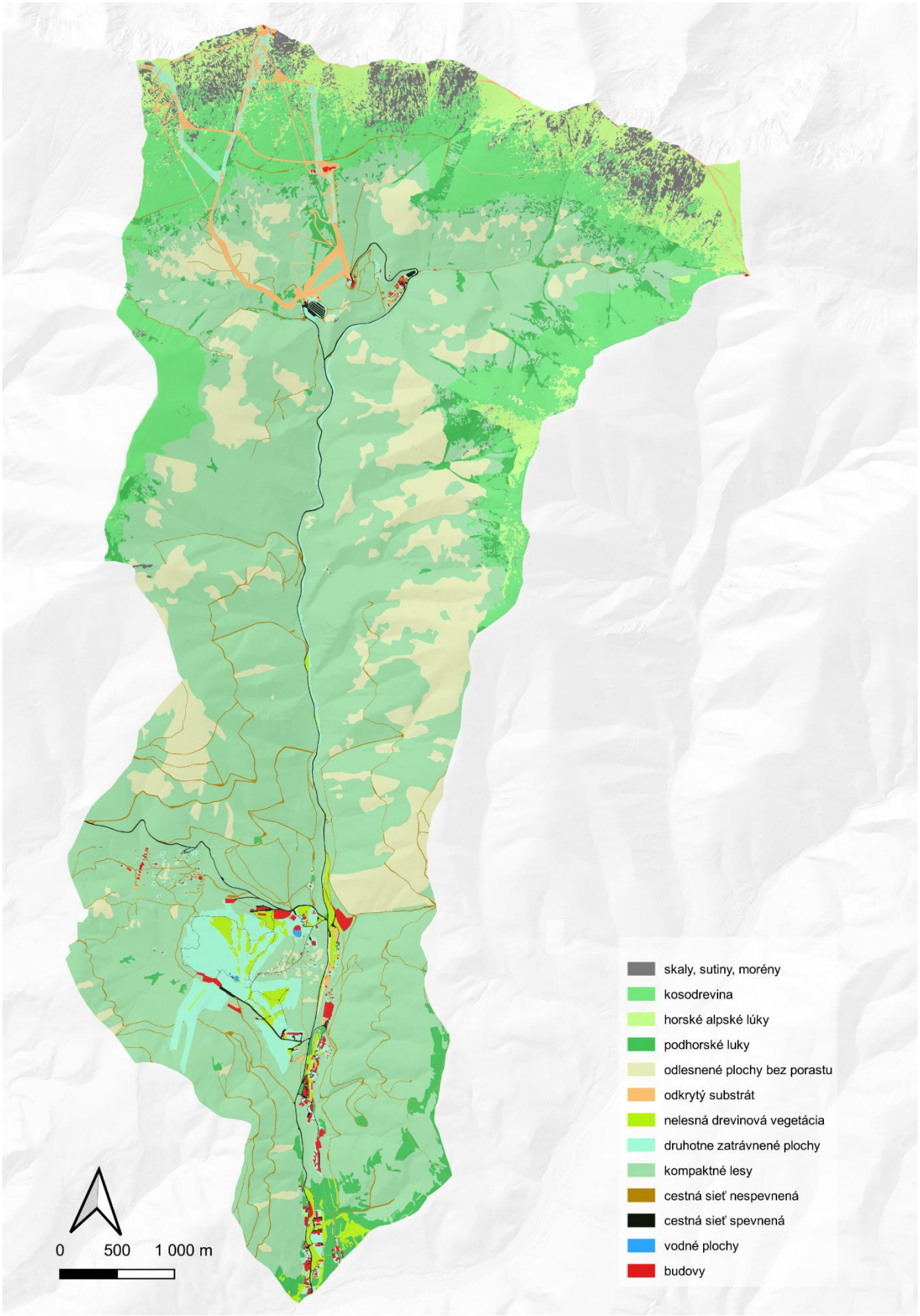
„Voľná“ krajina

- prirodzené skalné útvary a skalné morény
- vodné plochy
- odkrytý substrát v dôsledku antropických zásahov

Plošné zastúpenie týchto krajinných prvkov uvádzame v nasledujúcej Tabuľke 10.

Tabuľka 10: Súčasná krajinná štruktúra doliny Bystrá

Zložky krajinnej štruktúry		Prvky krajinnej štruktúry	Rozloha [ha]
Prvky vegetácie (biotické zložky)		Horské alpínske lúky, hole	176,8
		Kosodrevina	448,7
		Kompaktné (stojace) lesy	1 893,8
		Odlesnené plochy bez porastu	423,8
		Nelesná drevinová vegetácia (NDV)	32,6
		TTP – podhorské lúky	147,7
		Druhotne zatrávnené plochy	108,0
Zastavané plochy a prvky bez vegetácie (abiotické zložky)	**Urbanizovaná krajina**	Zastavané plochy, budovy	18,4
		Spevnené plochy a cesty	21,1
		Nespevnené cesty a chodníky	52,5
	Voľná krajina	Skaly, sutiny, morény	91,1
		Vodné plochy	0,6
		Odkrytý substrát v dôsledku antropických zásahov	44,5
		Spolu	***3 459,5***

Obrázok 12: Súčasná krajinná štruktúra doliny Bystrá

Krajinná pokrývka záujmového územia je v súčasnosti antropicky pozmenená. V časti záujmového územia sa nachádzali dlhodobo chátrajúce chatky zaniknutej zrubovej osady. Objekty boli v havarijnom stave a kvôli bezpečnosti turistov boli odstránené až na dve chatky, ktoré však budú tiež v najbližšej dobe asanované viď Obrázok 13. Na niekoľkých miestach sa nachádzajú zarastené haldy stavebného odpadu (Obrázok 14). Územím prechádza obecná cesta umožňujúca prístup k okolitým súkromným chatám. Rovnako je územím vedená cyklotrasa a interaktívny náučný chodník Tále. Z južnej strany v spodnej tretine plochu križuje nadzemné vedenie vysokého napätia.

Vegetačný pokryv je tvorený fragmentovaným lesom s nepôvodnou skladbou drevín, s prevahou smreka. Fragmenty bezlesia sú tvorené plochami po disturbanciách, po asanácii zdevastovaných objektov pôvodnej zrubovej osady, existujúcou využívanou výstavbou súkromných rekreačných chát, prístupovými cestami a chodníkmi so zastávkami pre odpočinok, ochrannými pásmami IS.

Pozdĺž celej západnej strany areálu je vedený pletivový plot tvoriaci hranicu s udržiavaným a intezívne využívaným areálom golfového ihriska, t. j. s alochtónnou (druhotne zatrávnenou) plochou. Na severnej strane sa nachádza les tvoriaci prechod od areálu Hotela Partizán. Východnú hranicu tvorí cesta II/584 s jej ochranným pásmom. Južnú hranicu tvorí areál existujúceho Apartmánového domu Gray Bear.

Obrázok 13: Nepôvodný poškodený lesný porast s prevahou smreka na plochách navrhovanej výstavby

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 14: Zarastené haldy stavebného odpadu v záujmovom území
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 15: Solitéry pôvodných drevín
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 16: Chaty určené na asanáciu
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

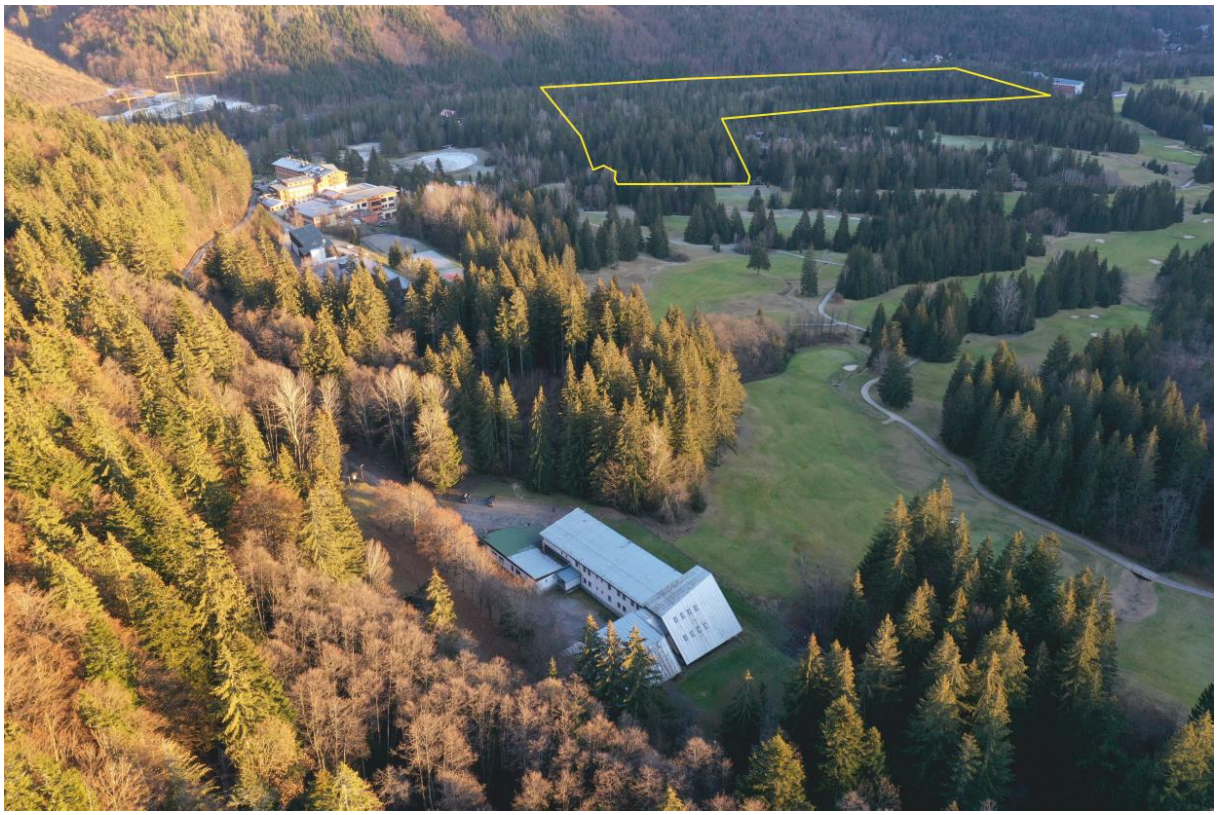
Obrázok 17: Súkromné chaty
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 18: Vedenie vysokého napätia
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 19: Oplotenie západnej strany areálu v susedstve s golfovým ihriskom
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 20: Okolité rekreačné objekty a prebiehajúca výstavba severným smerom od záujmového územia
Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

1.5. Terciárna štruktúra krajiny

V obci Horná Lehota sa nachádza 357 rodinných domov (RD), z toho obývaných je 170 a neobývaných je 187, zvyšok (48 objektov) sú bytové domy (20 ks), prípadne prevádzkové budovy s bytmi (4 ks), ostatné budovy na bývanie (17 ks) a pod.
Najviac rodinných domov bolo postavených v rokoch 1919-1945 (54 RD), 1946-1960 (48 RD) a v období 1961-1980 (21 RD).
Zo všetkých objektov (405 ks) má vodovodnú prípojku (prevažne verejnú, ale i neverejnú) 95% objektov.
Z rodinných domov (357 ks) je kanalizáciou vybavených 219 RD, septikom 83 RD, 52 RD nemá kanalizáciu, 3 RD majú vlastnú ČOV. Na kanalizačnú sieť sú napojené všetky bytové domy.
Okrem výnimiek objekty rodinných domov, ani bytové domy nemajú plynovodnú prípojku.
Územím prechádzajú 22kV vedenia č.391 a č.417, čiastočne vzdušné, a čiastočne podzemné káblové. Tieto vedenia slúžia ako napájače pre existujúce transformačné stanice VN/NN v obci. Oblasť Táľov je v súčasnosti zásobovaná elektrickou energiou z distribučnej 22 kV vzdušnej linky č. 417.

- **Vodohospodárska infraštruktúra**

Zásobovanie pitnou vodou
Časť rekreačnej lokality Tále, s hotelmi: Partizán, Stupka, Golf, Tálska bašta, Areál športov Tále, zrubová osada a individuálne chaty, sú zásobovaní pitnou vodou zo skupinového

vodovodu SKV Trangoška-Brezno (prívodné vodovodné potrubie OC DN 300) a rozvodným vodovodným potrubím HDPE DN 110. Rozvodný vodovod je na prívodný vodovod napojený v existujúcej armatúrnej šachte na vodovode OC DN 300.
Druhá časť rekreačnej oblasti, do ktorej spadá Apartmánový dom Tále a individuálne chaty sú zásobované zo skupinového vodovodu SKV Bystrá-Valaská-Brezno.
Rozhodnutím ŠVS z r. 2020 je do r. 2030 povolené osobitné užívanie vôd na odber podzemných vôd z vodárenského zdroja VZ Tále-Chlórovňa (predtým „prameň Bystrá“ alebo VZ Bystrá) v množstve 70,00 l/s resp. 187 488 m^3/mes.

Vodou z VZ Tále-Chlórovňa sú prostredníctvom skupinového vodovodu „Bystrá-Brezno“ zásobované obce: Bystrá, Podbrezová časť Štiavnička, Valaská, v prípade potreby Hronec a časť mesta Brezno. VZ prm. Sama Chalupku zásobuje pitnou vodou obec Horná Lehota.

Významné odbery podzemných vôd v povodí Bystrianky sú pre VZ Tále-Chlórovňa a VZ Trangoška zásobujúci rekreačnú oblasť Chopok-juh.

Tabuľka 11: Prepočet odobratých množstiev na zdokumentované odberné výdatnosti (HGP 2022)

Rok	Odber	Min. výdat.	Max. výdatnosť	Ø výdatnosť	Odber	Min. výdatnosť	Max. výdatnosť	Ø výdatnosť
	[m^3/r]	[l/s]	[l/s]	[l/s]	[m^3/r]	[l/s]	[l/s]	[l/s]
	VZ Tále-Chlórovňa				VZ Trangoška			
2022	*	71,5	73,6	72,52	*	50	120	78,27
2021	425 263	70,8	73,6	72,29	443 189	59,2	148	94,39
2020	297 007	71,5	73,6	72,46	442 963	65,01	110	91,83
2019	475 671	70,8	118	76,2	477 447	59,5	230	109,8
2018	436 669	71,3	72,8	72,03	489 178	62,9	230	136,54
2017	365 323	67,2	74,0	70,39	435 271	75,5	219	150,21
2016	379 768	65,8	68,1	67,17	450 672	68,2	190	133,93
2015	479 219	63,1	78,4	69,93	474 690	54,2	174	102,83
Ø	408 417,1	69,0	79,0	71.6	459 058,6	61,8	177,6	112,2

Z povodia Bystrianky sa odoberá priemerne Q = 183,8 l/s podzemnej vody, z toho z VZ Tále-Chlórovňa Ø 71,6 l/s.

Odber podzemnej vody z prameňa Bystrá je pre skupinový vodovod SKV Trangoška – Brezno resp, SKV Bystrá – Brezno.

Prehľad rozhodnutí:
1994
Rozhodnutie na odber podzemnej vody vydal OÚ ŽP Banská Bystrica – oddelenie štátnej vodnej správy a ochrany ovzdušia č. ŠVS – 2172.6/94 (25.11.1994). Povolené odberné množstvo bolo 100 l/s.

1999
Rozhodnutie o určení ochranných pásiem podzemného zdroja pitnej vody „Tále-Chlórovňa“ č. ŠVS 2005/98/99 Ing. Pe, ev. č. § 19/3/99 z 21.12.1999 (na základe geologickej dokumentácie Malíka (1999)).

2020

Rozhodnutie OÚ Brezno, OSŽP, č. OU-BR-OSZP-2020/001707-011 z 24.02.2020, na odber podzemných vôd z VZ Tále-Chlórovňa vo výške Q = 70,00 l/s, 187 488 m^3/mes., 2 207,52 mil. m^3/rok (na základe prieskumu Tupého P. (2017) a príslušných rozhodnutí).

Výdatnosť prameňa Bystrá sa v období 2010 - 2016 pohybovala v rozsahu 60,54 – 100 l/s, s priemernou výdatnosťou 72,10 l/s (Tupý, P. a kol., 2017). Každoročne v zimnom období, resp. skoro na jar klesá výdatnosť tohto vodárenského zdroja, čomu sa adekvátne prispôsobuje odber vody z neho. Deficit vody je následne vyrovnávaný záložným zdrojom a čerpacou stanicou Brezno - Kameňolom.
Rozhodnutie o schválení záverečnej správy s výpočtom množstiev vôd (Tupý, P. a kol., 2017) vydalo v r. 2018 MŽP SR. Rozhodnutie odporúčalo aktualizovať ochranné pásma VZ Tále-Chlórovňa (prm. Bystrá).
Následne sa vykonal podrobný hydrogeologický prieskum a navrhli sa nové ochranné pásma v dokumentácii Klúza M. a kol. (2022).

Voda na závlahy a zasnežovanie

Vodou z Bystrianky sú zasnežované lyžiarske svahy na Táľoch v zime (povolený odber je 20,0 l/s) a zavlažované trávniky golfového ihriska v lete (povolený odber je 7,5 l/s). Hydrometrovaním (HGP 2022) je zistený úbytok vody nad a pod stavidlom 104,58 l/s. Krivky mesačných odberov poukazujú na ich vzostup v mesiacoch jún až december, t. j. v druhej polovici roka, s maximom v decembri.

Z toku Bystrianka, v úvodnej časti povodia, je odoberaná voda aj pre zasnežovanie lyžiarskych svahov na Chopku, povolený je odber 113 l/s, s podmienkou zachovania zostatkového prietoku 104 l/s v mesiacoch november až marec.

Kanalizácia

Z rekreačnej oblasti Tále s hotelmi: Partizán, Stupka, Golf, Tálska bašta, Areál Tále, zrubová osada, Apartmánový dom, sú splaškové vody odvádzané kanalizáciou na mechanicko-biologickú MB ČOV, ktorú prevádzkuje spoločnosť Tále a.s. v zmysle rozhodnutia z r. 2015, v ktorom boli stanovené jej kvantitatívne ukazovatele: Q_{max} = 5,0 l/s a Q_{prie} = 3,15 l/s NL = 6,804 kg/d, BSK = 8,1667 kg/d. ČOV je situovaná pod Apartmánovým domom Grey Bear a prečistené vody sú vypúšťané do recipientu Bystrianka, nad VZ Tále-Chlórovňa.

Do potoka Bystrianka sú navyše zaústené:

- prečistené odpadové vody zo zariadení rekreačnej oblasti Chopok juh s hotelmi Srdiečko a Kosodrevina (ČOV Trangoška typu MBBIO SX 500- Q_{max} = 1,50 l/s a Q_{priem} = 1,072 l/s, s NL = 0,54 kg/d BSK = 0,675 kg/d), na základe rozhodnutia z r. 2018;
- prečistené odpadové vody z kontajnerového modulu v Krupovej (ČOV Krupová typu AS-ANAcomb 350MF, Q_{max} = 3,60 l/s a Q_{priem} = 0,3125 l/s, s NL = 0,2029 kg/d, BSK = 2,029 kg/d) na základe rozhodnutia z r.2014.

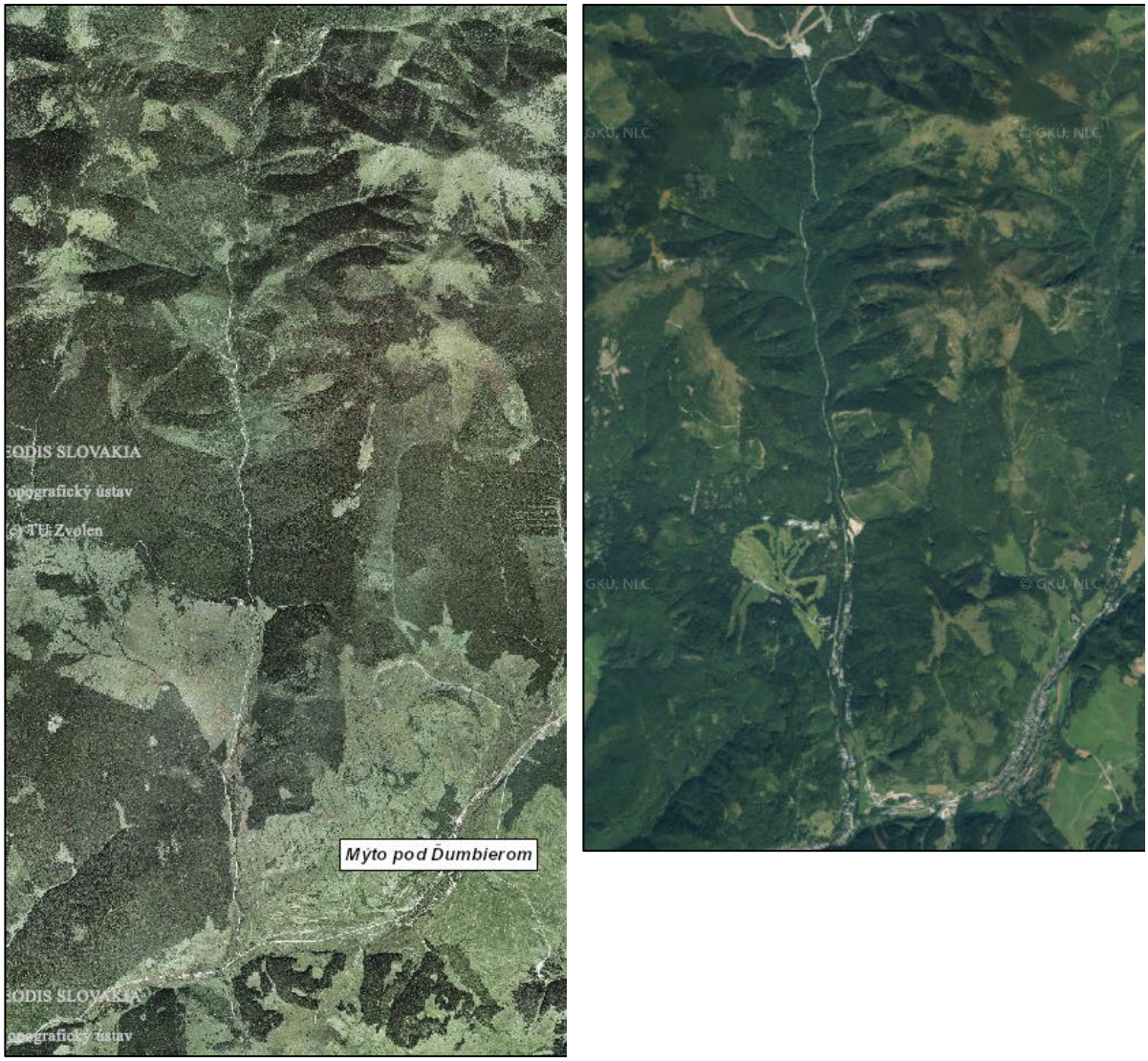
Tabuľka 12: Povolené množstvá prečistených odpadových vôd vypúšťaných do toku Bystrianka

ČOV		Tále	Trangoška	Krupová	Spolu
Q_{max}	[m^3/rok]	157 680	47 304	113 530	318 514
$Q_{priem.}$	[m^3/rok]	99 338	33 807	9 855	143 000
NL	[kg/rok]	2 483	197	2 755	5 435
BSK5	[kg/rok]	2 981	247	3 968	7 196

Odvodňovacím systémom podpovrchových a povrchových drénov je odvádzaná prebytočná voda z ihrísk do koreňovej čistiarne odpadových vôd (biologická ČOV), ktorej odtok dokumentujú údaje z hydrometrovania v profile 15H2 (Q = 23,37 l/s).

1.6. Vývoj krajiny, história

Za posledných 74 rokov sa štruktúra predmetnej krajiny rapídne zmenila. Na Obrázkoch 21 až 25 môžeme pozorovať zmeny najmä v súvislosti s budovaním rekreačných oblastí a lyžiarskych stredísk. V zmysle platných strategických dokumentov ako aj nadradenej územnoplánovacej dokumentácie sa územie obce Horná Lehota zaraďuje medzi strediská rekreácie a cestovného ruchu. Strediskami rekreácie sú Tále, Krpáčovo a Chopok Juh. Príslušné katastrálne územie, kvalita prírodného prostredia a technické zabezpečenie územia poskytuje podmienky na dlhodobú aj krátkodobú rekreáciu. V katastrálnom území sa začali cielene budovať rekreačné zariadenia v polovici minulého storočia, ktoré boli orientované na celoročnú rekreáciu. Letnú rekreáciu dopĺňajú vodné plochy – vodná nádrž Krpáčovo a prírodné kúpalisko Tále.
V roku 1954 bola na južných svahoch Chopku spustená do prevádzky prvá sedačková lanovka Srdiečko – Kosodrevina a následne v roku 1957 sedačková lanovka Kosodrevina – Chopok. Výstavba týchto lanových dráh podnietila aj výstavbu ubytovacieho charakteru. V roku 1958 svoje brány otvoril hotel Srdiečko pri údolnej stanici lanovej dráhy. Následne sa v Bystrej doline začalo s výstavbou ubytovacích zariadení rôzneho typu.

Obrázok 21: Porovnanie krajinnej štruktúry Bystrej doliny na ortofotomapách - r. 1950 (vľavo) a r. 2024 (vpravo)

Obrázok 22: Tále – prvé vojenské mapovanie v r. 1764 – 1787 (vľavo), druhé vojenské mapovanie v r. 1810 – 1869 (vpravo)

Obrázok 23: Tále – ortofomapa r. 1950

Obrázok 24: Tále – ortofomapa r. 2010

Obrázok 25: Tále – ortofomapa r. 2024

1.7. Právna ochrana územia

Záujmové územie sa nachádza v ochrannom pásme NP Nízke Tatry, čiže je v pôsobnosti Správy NAPANT. Hranica vlastného územia NAPANT prebieha cca 1,7 km severne od záujmového územia.
V ochrannom pásme NAPANT platí podľa § 13 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov 2. stupeň územnej ochrany.
NAPANT bol vyhlásený NV SSR č. 119/1978 Zb. o Národnom parku Nízke Tatry, ktorý bol neskôr nahradený NV SR č. 182/1997 Z. z. o Národnom parku Nízke Tatry. Jeho ochranné pásmo má podľa tohto nariadenia výmeru 110 162 ha.

Záujmové územie nezasahuje do žiadnych maloplošných chránených území, území Natura 2000, biosferických rezervácií, ramsarských lokalít, území svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (UNESCO). V území sa nenachádzajú ani žiadne chránené stromy podľa osobitných predpisov.

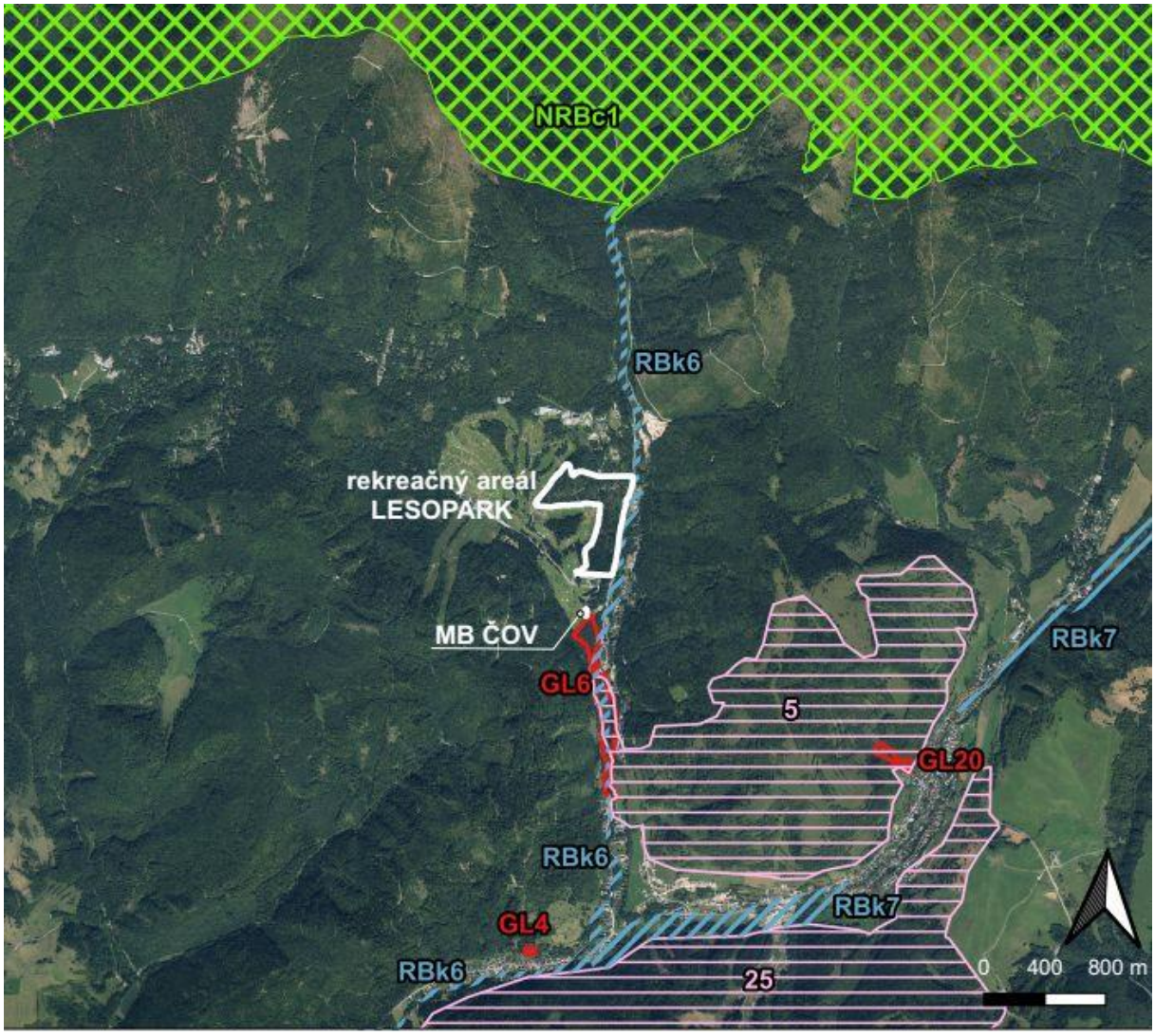
V roku 2020 bol pre okres Brezno aktualizovaný Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Brezno (Doletina,I. a kol., 2020), ktorý je v procese schvaľovania. RÚSES vyčleňuje v okolí záujmového územia nasledovné prvky ÚSES a ekologicky významné prvky bez legislatívnej ochrany:

- ***NRBc1 Ďumbierske Nízke Tatry***
  Má výmeru 14 536,06 ha. Jadrami biocentra sú na území okresu NPR Skalka a NPR Pod Latiborskou hoľou. Rôznorodosti geologického substrátu, členitosti reliéfu, značnému výškovému rozpätiu až do alpínskeho stupňa zodpovedá aj pestrosť rastlinných a živočíšnych spoločenstiev s viacerými chránenými a endemickými druhmi.
- ***RBk6 Tok Bystrianka***
  Navrhovaná dĺžka/šírka/výmera: 11 819 m / 104,2 m / 80,23 ha. Vedie dolinou toku Bystrianka od NRBc Ďumbierske Nízke Tatry k NRBk Hron. Prechádza rekreačnou oblasťou Tále, sídlom Bystrá, zastavanými plochami a priemyselným areálom časti obce Valaská (Piesok). Plní funkciu hydricko-terestrického biokoridoru. Manažmentové opatrenia: MO 23 realizovať renaturáciu prvku (najmä v urbanizovaných oblastiach) – sprírodnenie vodných tokov a plôch, obnova brehových porastov, sprietočnenie ramien a pod.; MO 36 vylúčiť, resp. podstatne obmedziť používanie chemických prípravkov, minerálnych hnojív a hnojovice v okolí vodných a mokraďových ekosystémov; MO 51 neurbanizovať plochy vymedzených prvkov RÚSES (vrátane zariadení stacionárnej rekreácie a CR); MO 52 cielene odstraňovať nepôvodné, predovšetkým inváznе druhy a zamedziť ich rozširovaniu.
- ***GL6 Genofondová lokalita Ďumbier - juh***
  Nachádza sa v oblasti sútoku s Čiernou vodou a pod ním. Má výmeru 9,5 ha. Zastúpené sú slatiny s vysokým obsahom báz (7230) a lužné vŕbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0*). Manažmentové opatrenia: MO 26 zabrániť ďalšej regulácii vodného toku; MO 35 udržiavať, resp. zväčšiť plochu mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch, ponechať ich bez výsadby drevín a zabezpečiť primeranú starostlivosť; MO 36 vylúčiť, resp. podstatne obmedziť používanie chemických prípravkov, minerálnych hnojív a hnojovice v okolí vodných a mokraďových ekosystémov; MO 38 kosiť a následne odstraňovať biomasu 1x ročne; MO 47 vylúčiť používanie ťažkých mechanizmov

v mokradiach; MO 52 cielene odstraňovať nepôvodné, predovšetkým inváznе druhy a zamedziť ich rozširovaniu.

- ***EVSK5 Stupka***

  Ekologicky významný segment krajiny. Nachádza sa cca 670 m južne od areálu „LESOPARK TÁLE“.

Legenda

RÚSES

Biocentrum nadregionálneho významu (NRBc)

Biokoridor regionálneho významu - hydrický (RBk)

Genofondová významná lokalita (GL)

Ekologicky významný segment krajiny (EVSK)

Obrázok 26: Výrez z RÚSES okresu Brezno

Dotknuté územie sa nachádza v CHVO Nízke Tatry – východná časť, je situované vo vonkajšom pásme II. stupňa hygienickej ochrany vodárenského zdroja - prameň Bystrá, („Tále - Chlórovňa“). Pre podzemný zdroj pitnej vody „Tále – Chlórovňa“ je určené ochranné pásmo hygienickej ochrany I. a II. stupňa (vnútorné a vonkajšie) rozhodnutím OÚ v Brezne,

odbor tvorby a ochrany životného prostredia č. ŠVS 2005/98/99 Ing. Pe, ev. č. § 19/3/99 z 21.12.1999.

Priamo v dotknutom území sa nenachádzajú žiadne kultúrne či historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické ani paleontologické náleziská a rovnako žiadne významné geologické lokality.

2. Vizuálno-optické vlastnosti a rozľahlosť krajinného priestoru

2.1. Vizuálna rekognoskácia terénu

Vizuálny vnem je základná informácia, ktorú získame o krajinnom prostredí. Väčšinu videnej krajiny vieme objektívne charakterizovať, pretože oko je fyzikálnou optickou sústavou. Videný obraz nám predstavuje reálne pozorovanú krajinu. Určuje nám, čo konkrétne v krajine vidíme, do akej vzdialenosti a do akej šírky.

Krajinu môžeme vnímať v pohľadoch:

- cirkoramatických – rozhľad po celom obvode krajiny, až 360°;
- panorámy – rozhľad 90°-120°;
- sektorálnych snímok normálneho videnia (rozhľadu) – rozhľad 54°- 60°;
- detailov, ktoré sme schopní vidieť na istú vzdialenosť.

Pozorovaná krajiny je vnímaná ako objekt ohraničený siluetou vzdialených horizontov a hraničného horizontu – obzoru. Každá krajina má svoje individuálne vizuálne vlastnosti – veľkosť, rozľahlosť, dohľadnosť, otvorenosť výhľadu a pod. V prípade identifikácie charakteristického vzhľadu krajiny je potrebné identifikovať a vytriediť všetky významné pohľady.

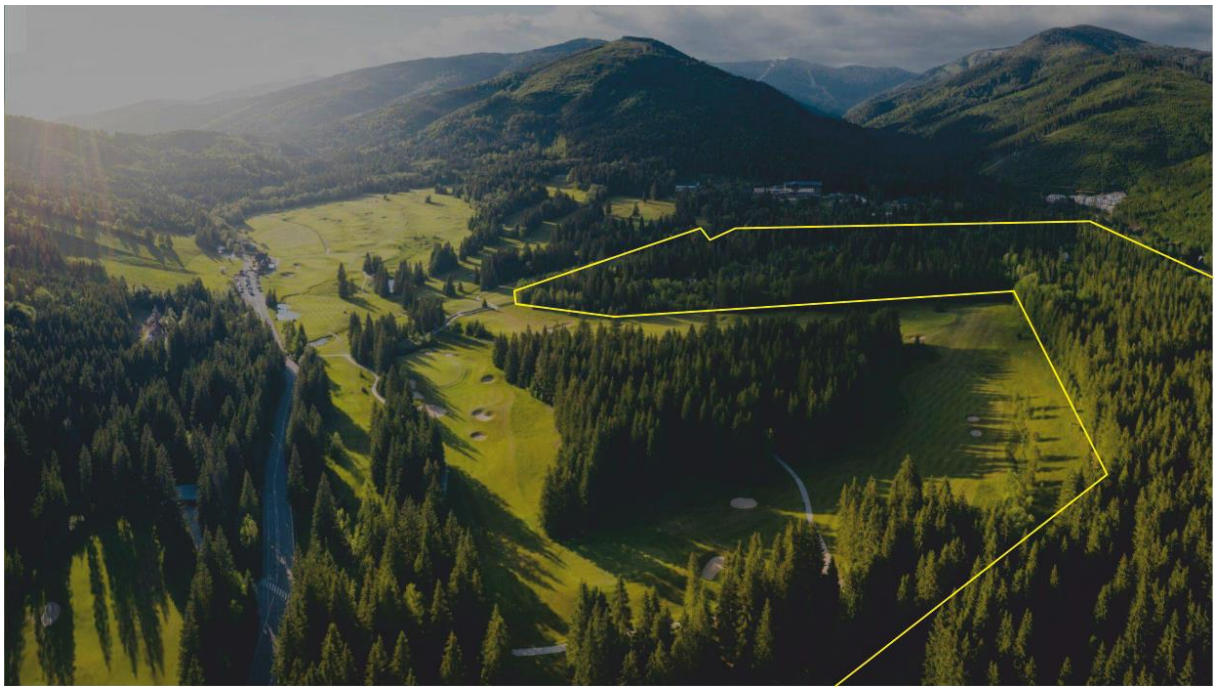
Obrázok 27: Areál navrhovaného „LESOPARKU TÁLE“ – juhozápadný pohľad z vtáčej perspektívy

Zdroj: https://www.teetime.cz/hriste/3210/gray-bear---tale

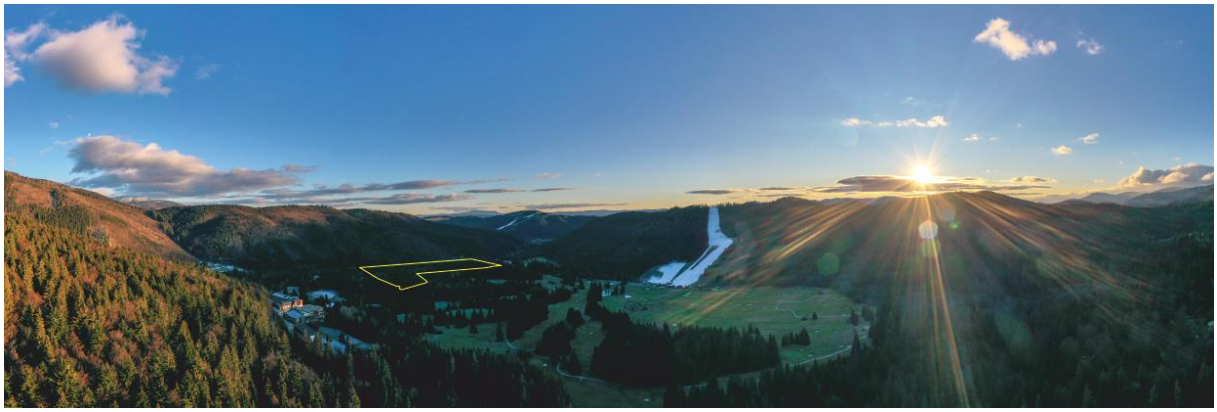
Obrázok 28: Areál navrhovaného „LESOPARKU TÁLE“ – južný pohľad z vtáčej perspektívy

Zdroj: https://www.tale.sk/en/gray-bear-tale-golf-course-low-tatras/

Obrázok 29: Areál navrhovaného „LESOPARKU TÁLE“ – juhovýchodný pohľad z vtáčej perspektívy

Zdroj: https://www.tale.sk/en/gray-bear-tale-golf-course-low-tatras/

Obrázok 30: Areál navrhovaného „LESOPARKU TÁLE“ – severozápadný pohľad z vtáčej perspektívy

Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

2.2. Optometrické parametre krajinného priestoru, vizuálne polia

Pre vnímanie krajinného priestoru majú pohyby očí a fixácia zraku pozorovateľa na sledovaný objekt veľký význam.

Viditeľnosť rôznych znakov v krajine možno rozdeliť do nasledovnej škály:

- ostrý (s detailmi), zreteľný, jednoznačne identifikovateľný;
- rozoznateľný, primerane viditeľný;
- slabo viditeľný, rozoznanie detailov na nízkej úrovni;
- nejasný, rozmazaný, slabo až neviditeľný.

Vzdialenosť, na ktorú môžeme rozoznať rôzne objekty, odhad vzdialenosti a veľkosť objektov klasifikujeme nasledovne:

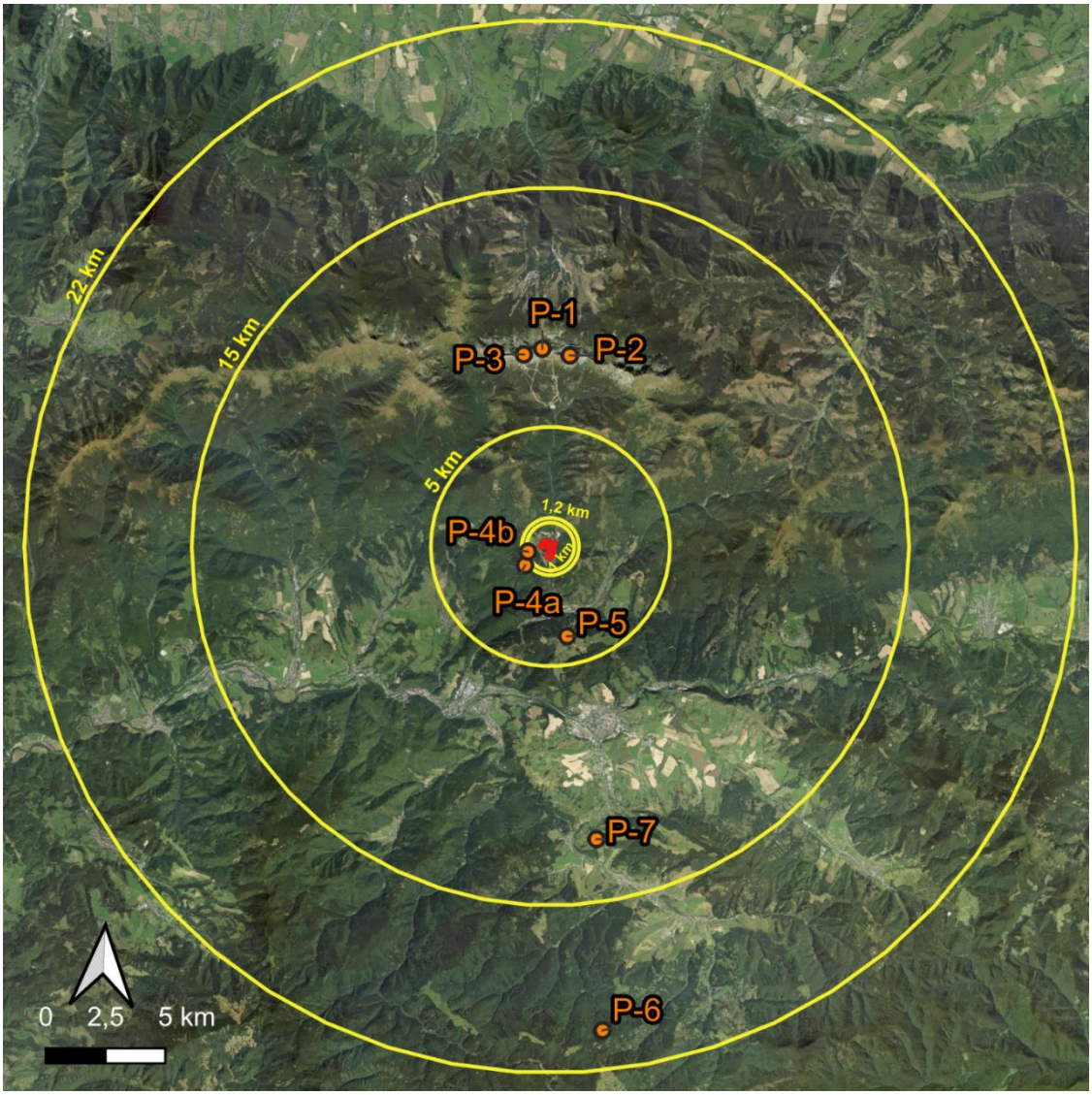
- *blízka vzdialenosť (blízke pohľady) - zreteľná viditeľnosť a rozoznanie detailov do 1,0 až 1,2 km*
  - detaily ľudskej postavy - 100 m,
  - detaily budov, listy stromov, drôt na stĺpe - 200 m,
  - stromy, stĺpy, okná na budove - 1 km;
- *stredne blízka vzdialenosť – oblasť primeranej viditeľnosti, cca od 1,2 km do 5,0 km*
  - štruktúra krajinnej pokrývky,
  - rozoznanie jednotlivých stavebných objektov, budov,
  - stavebné objekty (domy, budovy, cesty) až do 5 km,
  - siluety budov, vystupujúce komíny a iné dominanty,
  - siluety horizontov a objekty na siluete;
- *stredne ďaleká vzdialenosť – oblasť slabej viditeľnosti, cca od 5,0 km do 15,0 km*
  - rozľahlé plochy,
  - rozoznanie veľkých objektov a skupín objektov,
  - siluety terénnych útvarov (les, veľké skupiny porastov);
- *ďaleká vzdialenosť (diaľkové pohľady) – cca od 15,0 km do 25,0 km a viac*
  - viditeľnosť celkov zložených z viacerých objektov, 18,0 – 25,0 km (VE, zjazdovky),
  - geomorfologické celky a ich časti (kopce, doliny....), 30 km,
  - dohľadnosť 25 -100 km podľa atmosférických podmienok,
  - siluety hôr, 100 - 150 km.

Vzhľadom na morfológiu krajiny, v ktorej sa nachádza záujmové územie (dolina Bystrá – opticky uzavretý priestor) boli vybrané hlavne vzdialené pozorovacie body viď Obrázok 31.

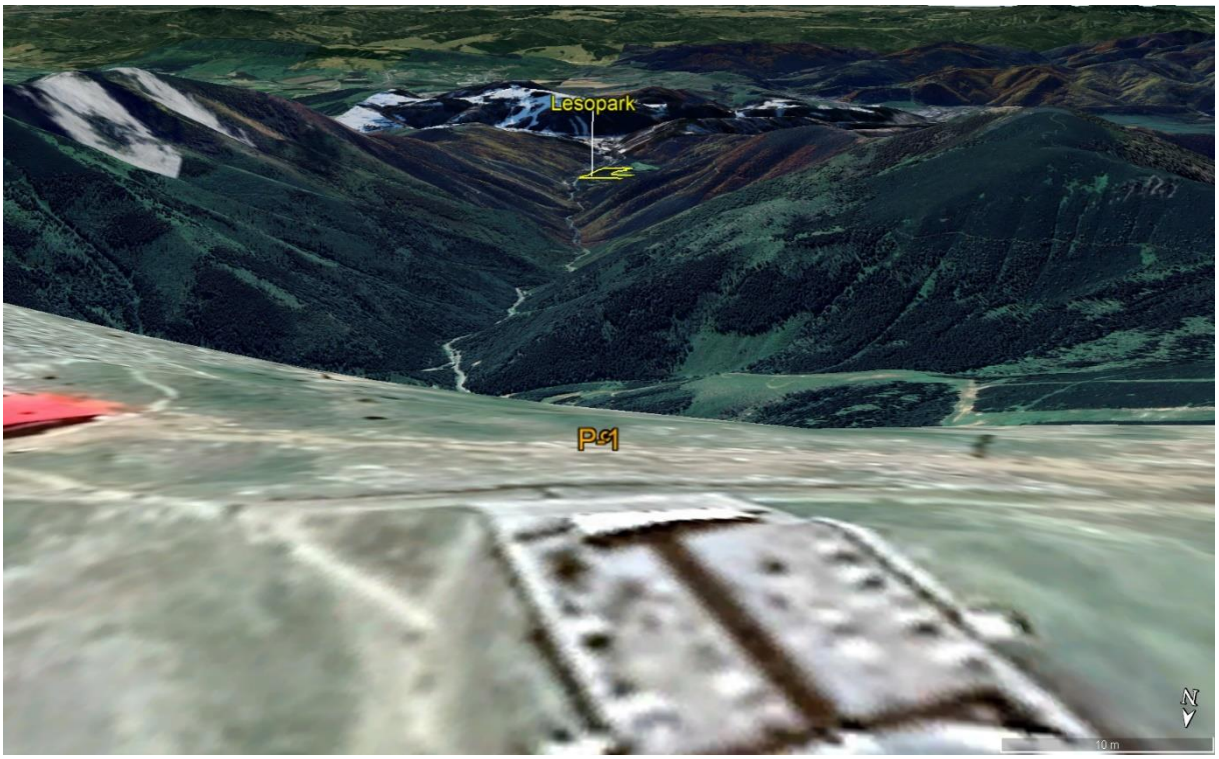
V zmysle uvedenej klasifikácie sa vybrané pozorovacie body P-4a, P-4b a P-5 nachádzajú v stredne blízkej vzdialenosti. Pozorovacie body P-1, P-2, P-3 a P-7 sú v stredne ďalekej vzdialenosti. Pozorovací bod P-6 už považujeme za diaľkový pohľad.

Tabuľka 13: Pozorovacie body

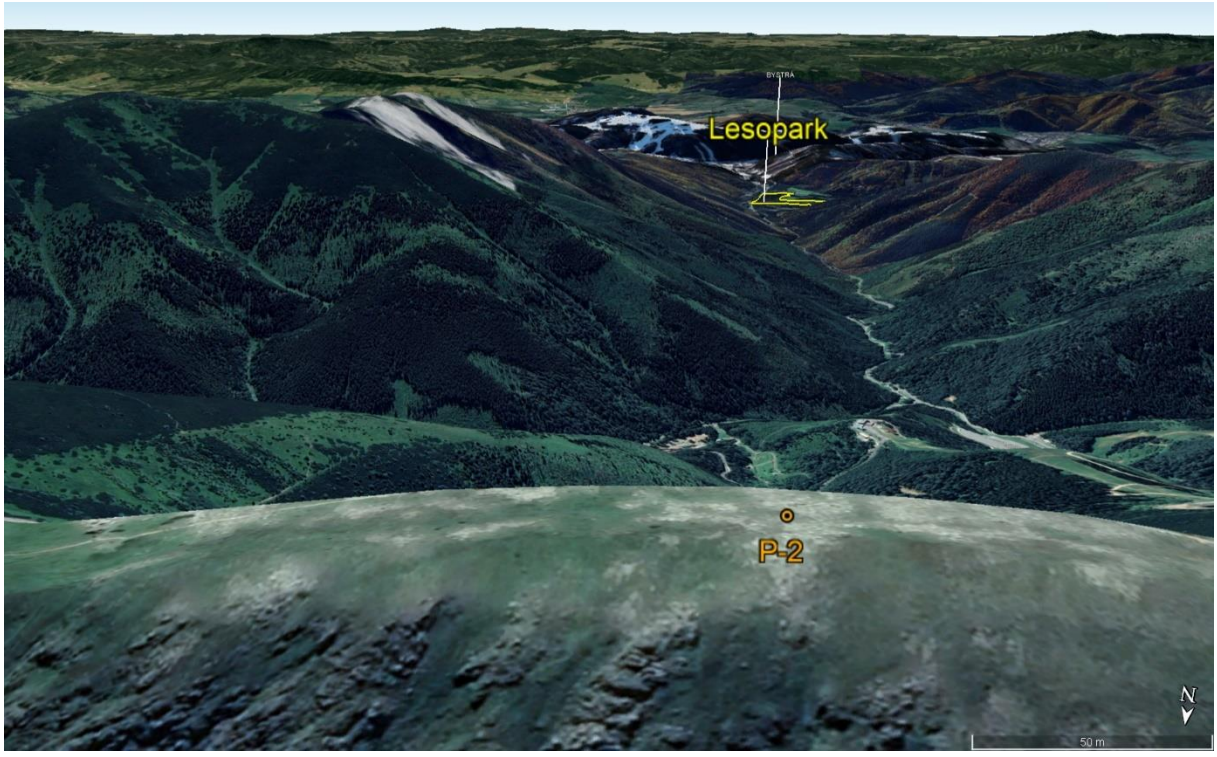
Označenie pozorovacieho bodu		P-1	P-2	P-3	P-4a	P-4b	P-5	P-6	P-7
Názov lokality		Chopok – vrcholová stanica lanovky - pod Rotundou	Veľký Príslop	Dereše	Ski Tále – vrcholová stanica vleku A	Ski Tále – zjazd. trať 1	MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica	Tlstý javor	Ungrovo
Zemepisná šírka	[°]	48.943038	48.941236	48.940425	48.861420	48.8666545	48.836062	48.68904	48.760571
Zemepisná dĺžka	[°]	19.590379	19.606335	19.580085	19.588986	19.589986	19.615785	19.65099	19.640197
Výška pohľadu	[km]	2,03	1,96	2,10	0,91	0,75	0,94	1,70	0,86
Pohľad		severný	severný	severný	južný	južný	južný	južný	južný
Vzdušná vzdialenosť pozorovacieho bodu od záujmového územia	[km]	8,30	8,11	8,09	1,35	0,54	3,81	20,18	12,33
Obrázok č.		32	33	34	35	36	37	38	39

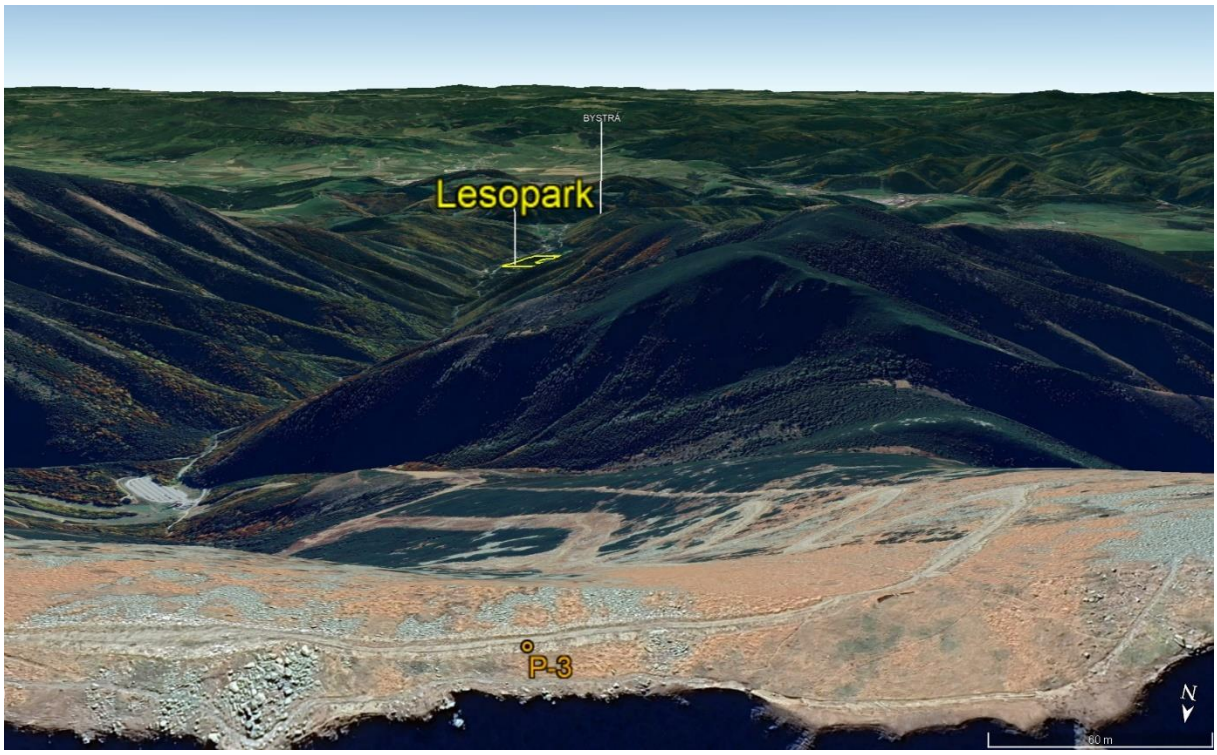
Obrázok 31: Umiestnenie pozorovacích bodov

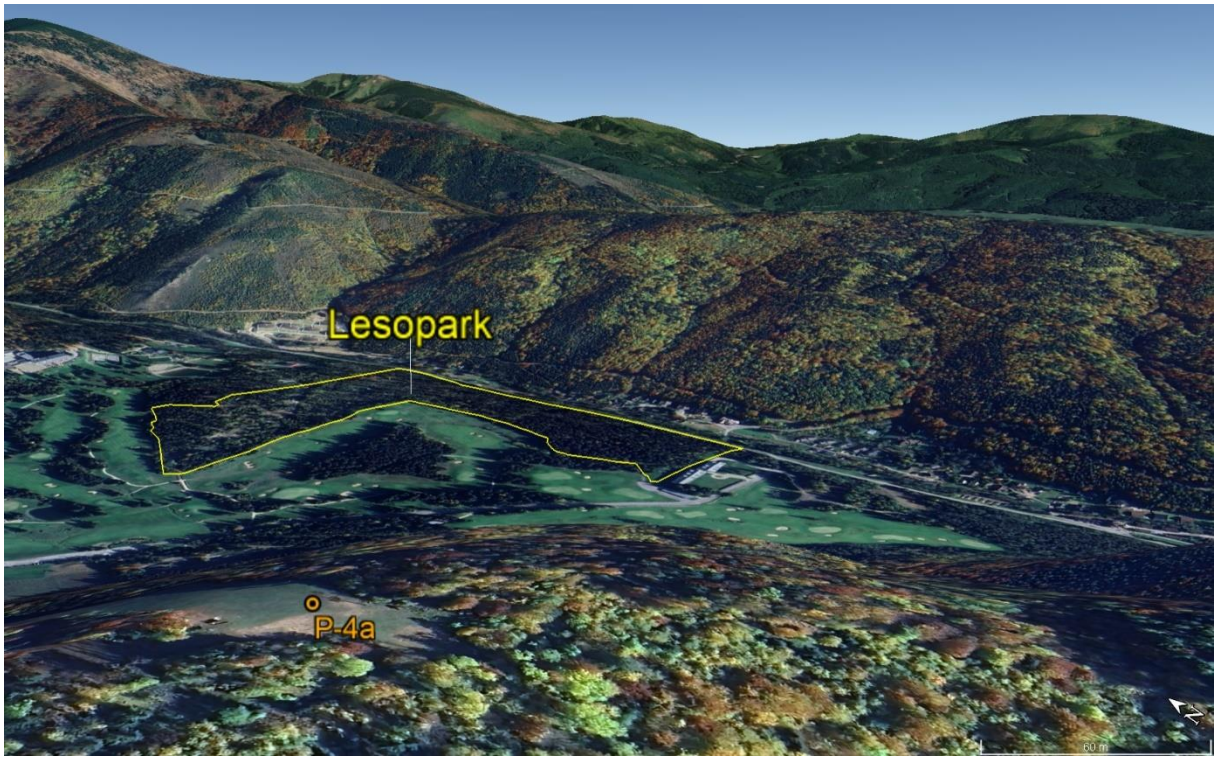
Obrázok 32: Pozorovací bod P-1 - Chopok – vrcholová stanica lanovky - pod Rotundou, 3D pohľad z výšky 2,03 km

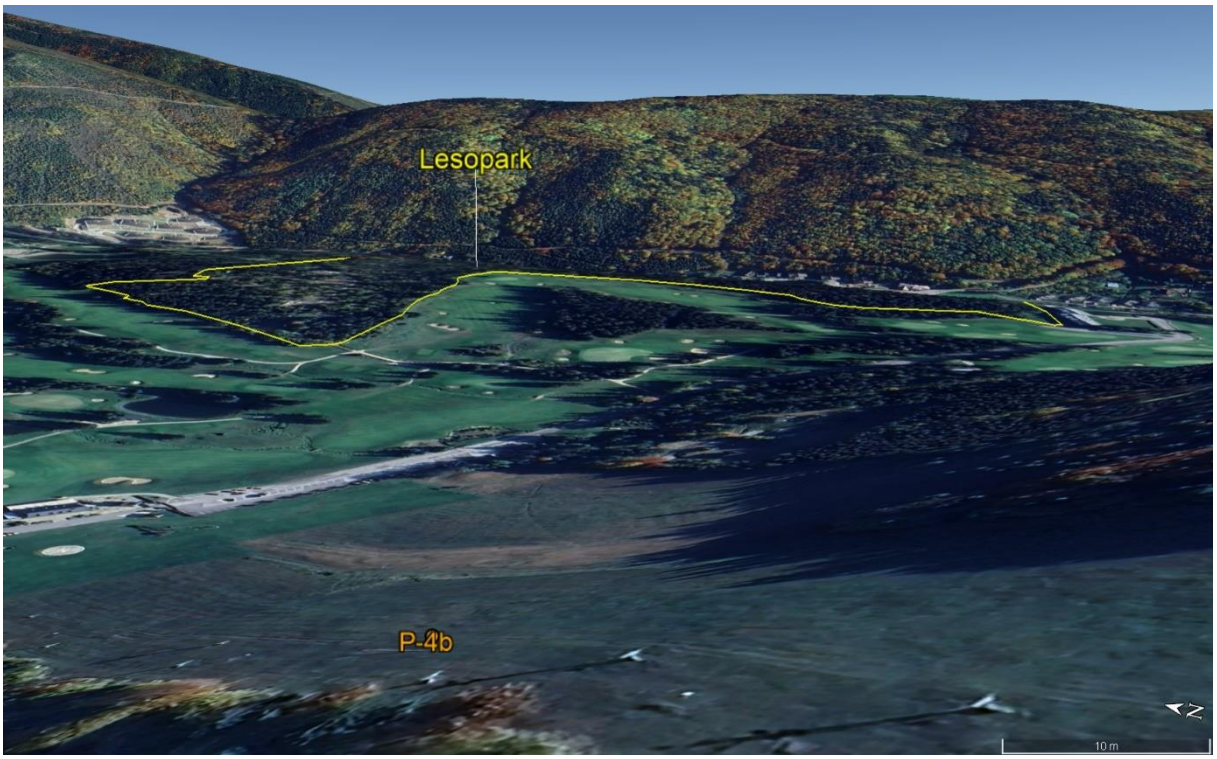
Obrázok 33: Pozorovací bod P-2 - Veľký Príslop, 3D pohľad z výšky 1,96 km

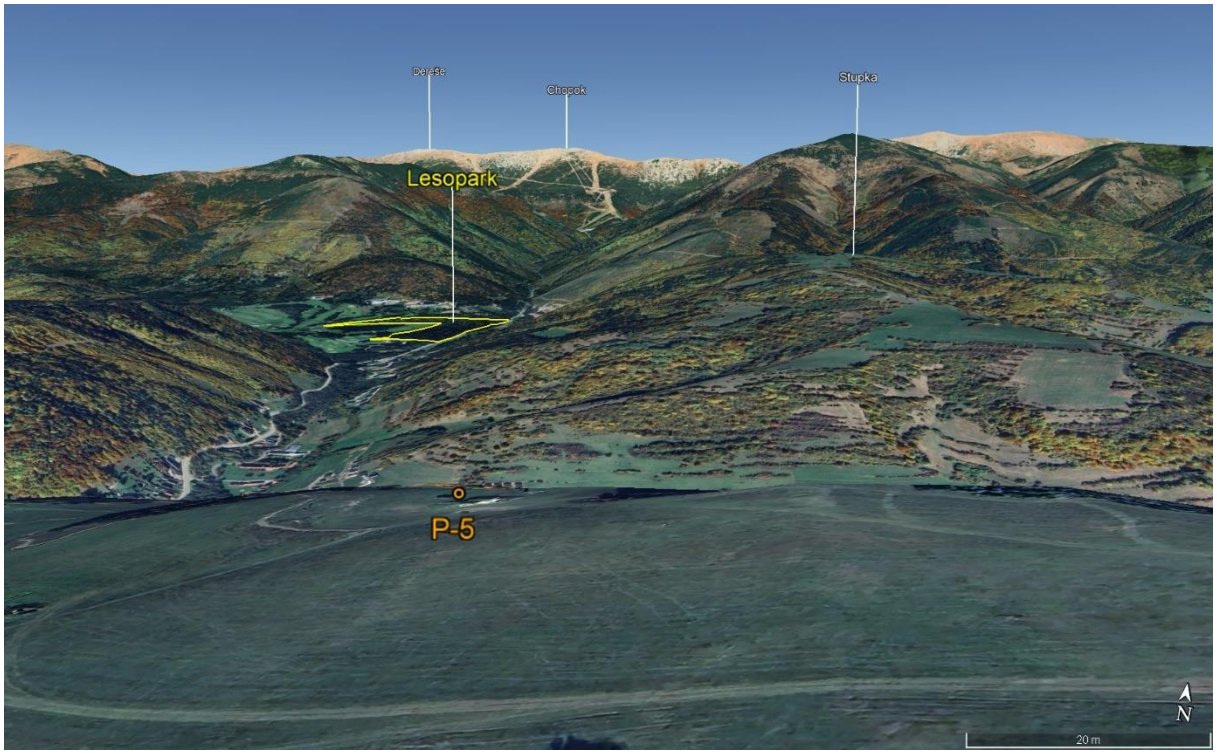
Obrázok 34: Pozorovací bod P-3 - Dereše, 3D pohľad z výšky 2,10 km

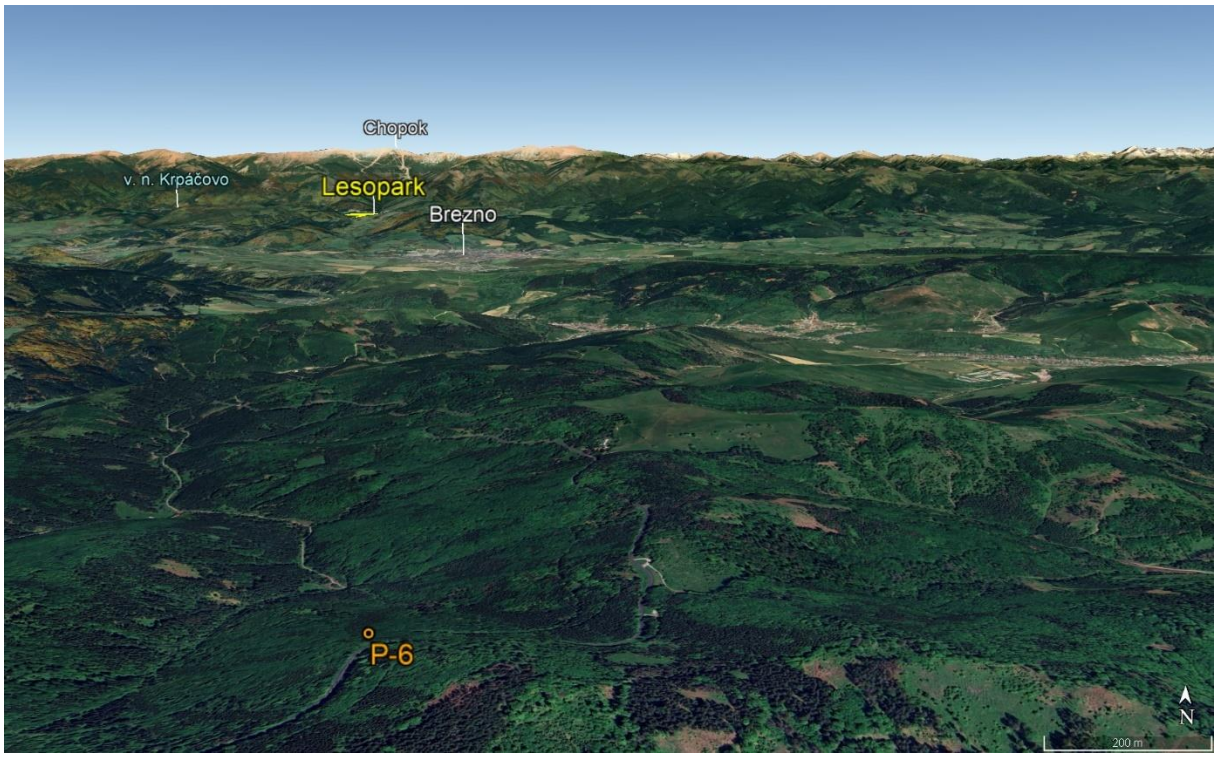
Obrázok 35: Pozorovacie body P-4a - Ski Tále – vrcholová stanica vleku A, 3D pohľad z výšky 0,91 km

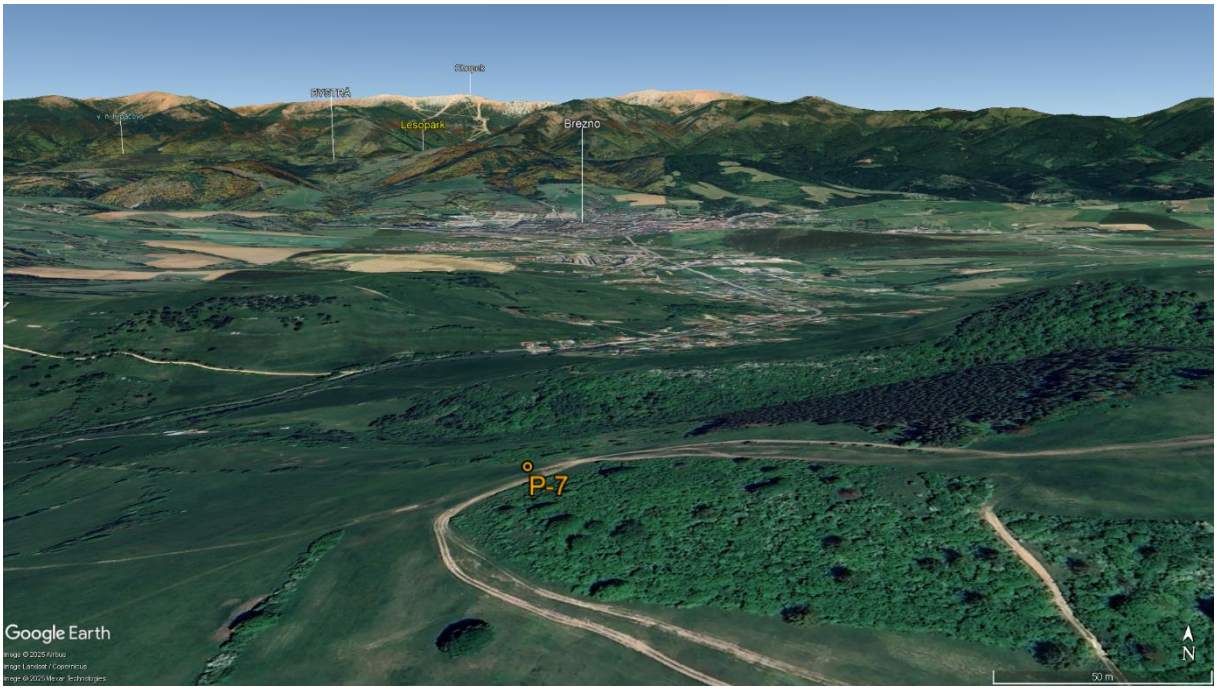
Obrázok 36: Pozorovacie body P-4b - Ski Tále – zjazdová trať 1, 3D pohľad z výšky 0,75 km

Obrázok 37: Pozorovací bod P-5 - MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica, 3D pohľad z výšky 0,94 km

Obrázok 38: Pozorovací bod P-6 - Tlstý javor, 3D pohľad z výšky 1,70 km

Obrázok 39: Pozorovací bod P-6 - Ungrovo, 3D pohľad z výšky 0,86 km

V súlade s vymedzenými vzdialenosťami, v rámci ktorých je záujmové územie pozorované a hodnotené sa pohybujeme v troch vizuálnych pásmach (viď Obrázok 31):

- 1. vizuálne pásmo – stredne blízka vzdialenosť - oblasť primeranej viditeľnosti;
- 2. vizuálne pásmo – stredne ďaleká vzdialenosť - oblasť slabej viditeľnosti;
- 3. vizuálne pásmo – ďaleká vzdialenosť - diaľkové pohľady.

V jednotlivých vizuálnych pásmach je možné kvantifikovať vizuálne charakteristiky krajiny a identifikovať ich prostredníctvom merateľných údajov – je možná determinácia veľkosti, rozľahlosti, dĺžky pozorovaných objektov, vzdialenosti vzhľadom na podmienky daného výhľadu. Pre hodnotenie dohľadnosti (viditeľnosti pozorovaných objektov) záujmového územia z vybraných pozorovacích bodov sme použili nasledovnú škálu:

- A – vynikajúca viditeľnosť a dohľadnosť, bez prítomnosti vizuálnych bariér, pri vhodných atmosférických podmienkach je viditeľnosť absolútna;
- B – veľmi dobrá viditeľnosť, s možnými vizuálnymi bariérami, ktorých výška nie je statická (napr. vegetácia);
- C – dobrá až podmienečne dobrá resp. znížená viditeľnosť v závislosti od atmosférických podmienok, prítomnosť vizuálnych bariér je možná, vertikálne vizuálne bariéry nedosahujú nadštandardné rozmery;
- D – slabá viditeľnosť, v popredí sa vyskytujú vizuálne bariéry, ktoré zakrývajú výhľad, resp. zužujú pozorovací uhol, vertikálne vizuálne bariéry dosahujú veľké rozmery, ktoré sú nemeniteľné,
- E – objekty nie sú viditeľné, pozorované objekty a celky sú zakryté vizuálnymi bariérami, ktoré vyplývajú z typu reliéfu alebo z krajinných prvkov.

Tabuľka 14: Viditeľnosť navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“ z vybraných pozorovacích bodov

Pozorovací bod	Názov lokality	Vzdušná vzdialenosť pozorovacieho bodu od záujmového územia [km]	Typ viditeľnosti pozorovaného objektu	Prítomnosť výrazných vizuálnych bariér	Obrázok č.
P-1	Chopok – vrcholová stanica lanovky - pod Rotundou	8,30	C	čiastočne áno	40
P-2	Veľký Príslop	8,11	C	čiastočne áno	41
P-3	Dereše	8,09	E	áno	42
P-4a	Ski Tále – vrcholová stanica vleku A	1,35	E	áno	43
P-4b	Ski Tále – zjazdová trať 1	0,54	A	nie	44
P-5	MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica	3,81	B	čiastočne áno	45
P-6	Tlstý javor	20,18	E	áno	46
P-7	Ungrovo	12,33	E	áno	47

Obrázok 40: Výhľad z pozorovacieho bodu P-1 - Chopok – vrcholová stanica lanovky – pod Rotundou – vzdušná vzdialenosť 8,30 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

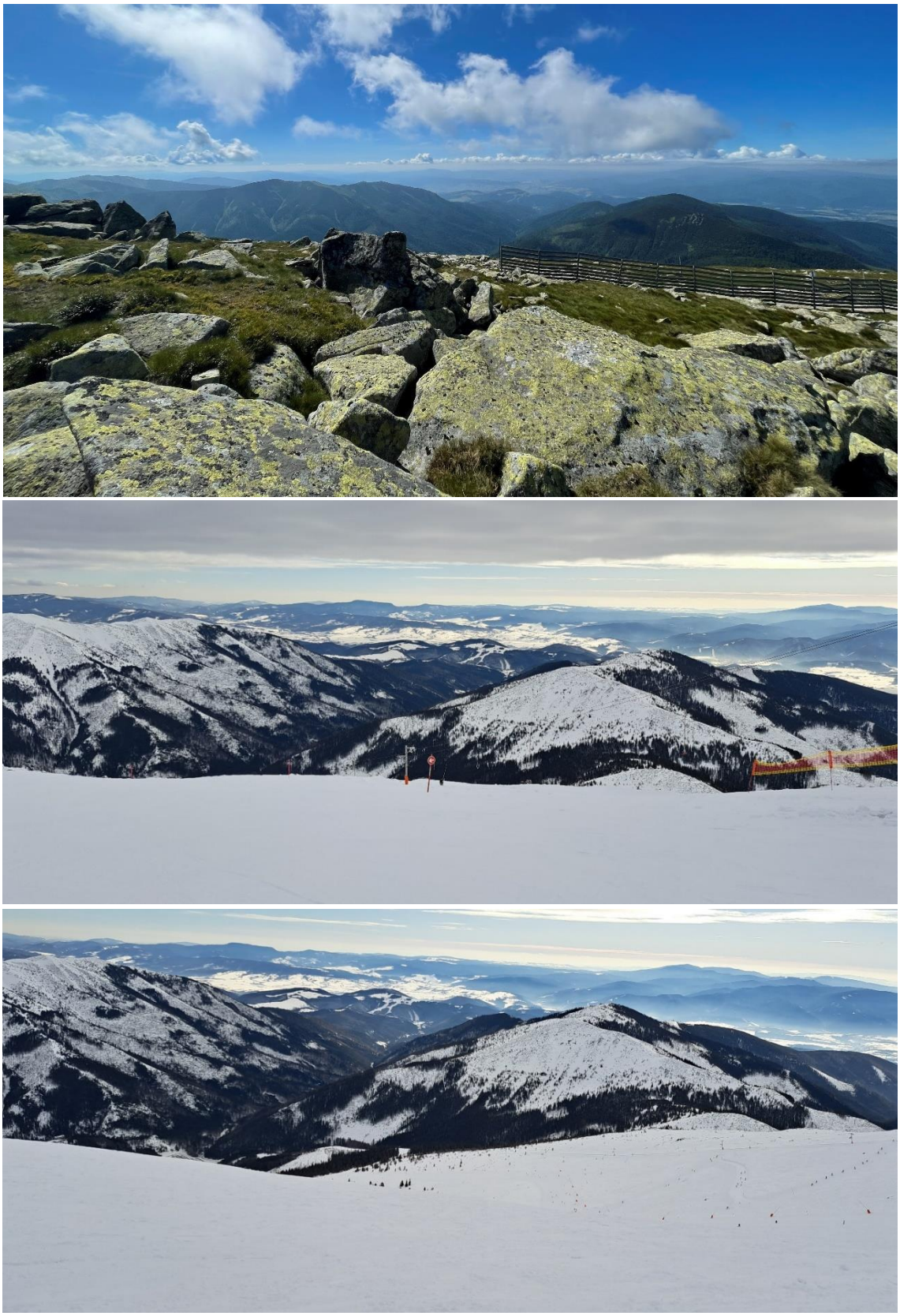
Slabá viditeľnosť navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“, výrazne závislá od atmosférických podmienok. Prítomnosť vizuálnych bariér – vegetačný porast.

Obrázok 41: Výhľad z pozorovacieho bodu P-2 – Veľký Príslop – vzdušná vzdialenosť 8,11 km

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Slabá viditeľnosť navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“, výrazne závislá od atmosférických podmienok. Prítomnosť vizuálnych bariér – vegetačný porast.

Obrázok 42: Výhľad z pozorovacieho bodu P-3 - Dereše – vzdušná vzdialenosť 8,09 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Žiadna viditeľnosť navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“,. Prítomnosť vizuálnych bariér – reliéf.

Obrázok 43: Výhľad z pozorovacieho bodu P-4a - Ski Tále – vrcholová stanica vleku A – vzdušná vzdialenosť 1,35 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Žiadna viditeľnosť navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“. Prítomnosť vizuálnych bariér – lesný porast dosahujúci štandardné rozmery.

Obrázok 44: Výhľad z pozorovacieho bodu P-4b - Ski Tále – zjazdová trať 1 – vzdušná vzdialenosť 0,54 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

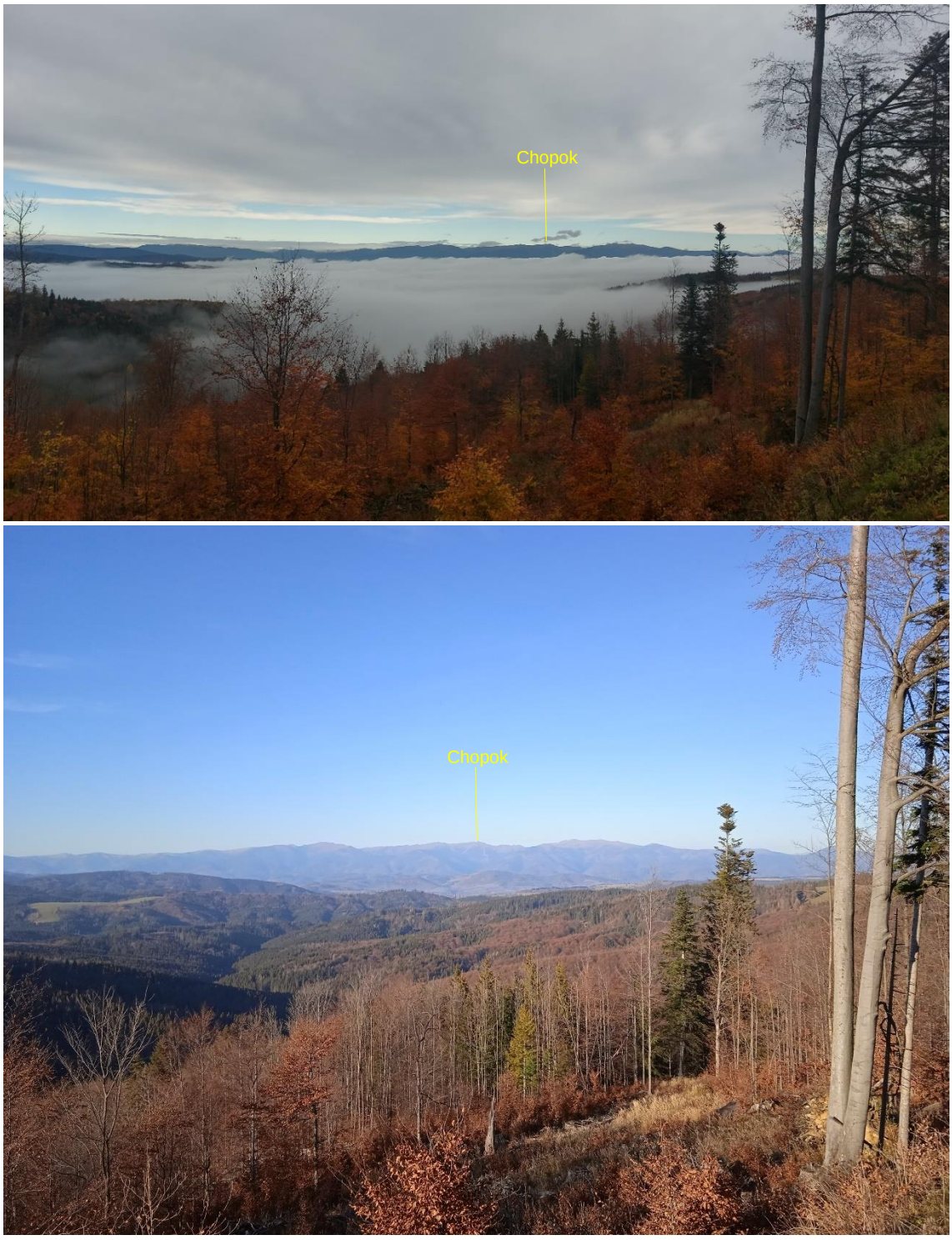
Vynikajúca viditeľnosť a dohľadnosť, bez prítomnosti vizuálnych bariér, pri vhodných atmosférických podmienkach je viditeľnosť absolútna.

Obrázok 45: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 5 – MÝTO SKI & BIKE – vrcholová stanica – vzdušná vzdialenosť 3,81 km

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Dobrá až podmienečne dobrá viditeľnosť (znížená v závislosti od atmosférických podmienok). Vizuálne bariéry sú prítomné len v podobe lesného porastu, dosahujúceho štandardné rozmery.

Obrázok 46: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 6 – Tlstý javor – vzdušná vzdialenosť 20,18 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Žiadna viditeľnosť navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“. Prítomnosť vizuálnych bariér – reliéf.

Obrázok 47: Výhľad z pozorovacieho bodu P- 7 – Ungrovo – vzdušná vzdialenosť 12,33 km
Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Žiadna viditeľnosť navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“. Prítomnosť vizuálnych bariér – reliéf.

Pri hodnotení viditeľnosti navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“ boli zvolené pozorovacie body na S a J strane, vzhľadom na situovanie v doline Bystrá, tiahnucej sa zo severu na juh a

neprístupnosť terénu na V a Z strane. V percentuálnom vyjadrení celkovej potenciálnej výhľadovosti je možné konštatovať, že z viac ako 50 % vizuálnych sektorov (viď Tabuľka 14) bude navrhovaný areál „LESOPARK TÁLE“ vzhľadom na členitosť reliéfu a lesný porast pred zrakom pozorovateľov čiastočne až úplne skrytý. Tieto vizuálne pásma (sektory) reprezentujú pozorovacie body P-3, P-4a, P-6 a P-7. Z ostatných hodnotených pozorovacích lokalít (P-1, P-2, P-4b, P-5) budú objekty chát viditeľné. Najlepšia viditeľnosť navrhovaného areálu bude z údolnej časti zjazdových tratí. Priamy pohľad z golfového ihriska nebude rušivý. Západnú hranicu areálu bude tvoriť existujúci lesný porast, ktorý bude tvoriť vizuálnu bariéru medzi golfovým ihriskom a navrhovanými chatami. Týmto sa zabezpečí súkromie ubytovaných hostí a zároveň sa nenaruší súčasný vzhľad a atmosféra športového areálu. Priame pohľady z greenov sme nezahrnuli medzi pozorovacie body, keďže sa jedná o výhľady z bezprostrednej blízkosti. Aj z ostatných strán bude areál z bezprostrednej blízkosti stále čiastočne skrytý, a to vďaka existujúcemu lesnému porastu, ktorý bude v čo najväčšej miere ponechaný.

Obrázok 48: Ideový návrh areálu „LESOPARK TÁLE“

Zdroj: WHAT ARRCHITECTS s.r.o., ARK-SHELTER b.v.b.a.

2.3. Vizuálna exponovanosť krajinného priestoru

Vizuálna exponovanosť sa chápe ako výraznosť a významnosť krajinného priestoru alebo pozorovaného objektu v krajine z určitých charakteristických miest. Je daná viditeľnosťou a dominanciou objektov. Exponovanosť je podmienená tak viditeľnosťou ako aj významom pozorovaného objektu, pričom význam je daný prítomnosťou vzácnych, ojedinelých alebo zaujímavých objektov, alebo častí krajiny.
Krajinný priestor pozorovaný z jednotlivých pozorovacích sektorov nie je výrazne vizuálne exponovaný. Je to dané predovšetkým geomorfologickými podmienkami doliny Bystrá a existujúcim lesným porastom. Záujmové územie je situované v miernom takmer rovinatom teréne pod južným svahom vrchu Mesiačik (1 362 m n. m.). Zo západnej strany je plynule napojené na areál golfového ihriska, z východnej strany je izolované komunikáciou II/584. Pre existujúci lesný porast a blízky svah Mesiačika nie je v pozadí viditeľná žiadna panoráma. K významne pozitívnym vizuálnym prvkom patrí existujúca zeleň, tvorená fragmentovanými plochami lesa s dominanciou smreka. Za pozitívny prvok považujeme aj plochy zelene golfového ihriska. Ako líniové prvky tvoria komunikácie a prístupové chodníky.

Obrázok 49: Pohľady zo záujmového územia

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

Obrázok 50: Exponovanosť záujmového územia

Zdroj: HES – COMGEO, a.s.

V hodnotenom území boli v minulosti prítomné významné krajinné štruktúry v podobe pasienkov – táľov. Tie však utlmením poľnohospodárstva a najmä salašníctva postupne zanikli a nahradil ich na väčšine plochy smrekový porast príp. na podmáčaných miestach porast jelše, liesky, vŕby a pod. V rokoch 2000 – 2002 tu prebehla výstavba golfového areálu, ktorou sa zaniknuté biotopy podhorských kosných a spásaných lúk zmenili na intenzívne kosené trávniky. Tie sú popretkávané skupinkami nelesnej drevinovej vegetácie – väčšinou pozostatky smrekového porastu. Štruktúry podhorských kosných lúk zostali zachované v priestore lyžiarskeho areálu, ktorý sa nachádza na svahoch juhozápadným smerom od záujmového areálu.

V území nie sú evidované historické (pamiatkové, archeologické) objekty/artefakty, ktoré by zvyšovali vizuálnu exponovanosť daného priestoru. Územie sa nachádza v OP NAPANT a nezasahuje do chránených území. Okolité chránené územia ani dominantná panoráma hrebeňa Nízkych Tatier nie sú z územia navrhovaného areálu ani jeho bezprostredného okolia viditeľné.

Vizuálnu exponovanosť hodnoteného územia dokumentuje Obrázok 50.

2.4. Vizualizácia krajinného priestoru a interpretácia vizuálnych vlastností krajiny

Vizualizácie objektov navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“ – CHALET S

Vizualizácie objektov navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“ – CHALET M

Vizualizácie objektov navrhovaného areálu „LESOPARK TÁLE“ – CHALET L

3. Identifikácia vizuálnych znakov krajiny – krajinný obraz

3.1. Krajina ako súbor charakteristických znakov

Krajina je v zmysle metodického postupu MŽP SR tvorená základnými diferenčnými jednotkami, ktoré sú interpretované ako znaky. Týmto znakom sú pričleňované názvy, vlastnosti a charakteristiky. Znaky členíme na:

- *referenčné (rozlišovacie)* – súbor všetkých znakov, z ktorých sa krajina skladá;
- *typické* – prítomnosť podobných, opakovaných znakov;
- *špecifické* – vytvárajú individuálnu odlišnosť krajiny, originalitu, jedinečnosť; vyplývajú z komparatívnej analýzy hodnotení krajín medzi sebou; neopakovateľnosť špecifických znakov krajiny predurčuje dané územie byť vzácnym a jedinečným.

Znaky sa v krajine vyskytujú vedľa seba, či už ako susediace, alebo spolu nesusedia, ale súvisia. Objekty v krajine majú svoju veľkosť (rozmery), proporcie, textúru a farbu. Navzájom sa dopĺňajú a vytvárajú súlad, pokiaľ je krajina usporiadaná harmonicky.
Znaky svojim pôsobením v krajine vytvárajú vzťahy a asociácie. Najdôležitejším vzťahom znakov pre odvodzovanie súvislostí a hodnotenie vizuálnych vlastností krajiny je vzťah prvkov reliéfu a krajinných prvkov. Tento vzťah vymedzuje základný rámec, v ktorom sú znaky identifikované.

3.2. Komplexné vnímanie a definovanie krajinného obrazu

V minulosti sa v záujmovom území nachádzali intenzívne využívané pasienky – tále. Šlo o významne antropicky pozmenenú krajinu, historické krajinné štruktúry predstavujúce vzácne archaické agrokultúry, ktoré však zanikli spolu s chovom dobytka a pastierstvom. Pasienky ďalej neboli udržiavané ani kosbou a postupne zarástli náletmi drevín a krov.
Územie sa pre jeho atraktivitu začalo celoročne využívať pre športové a rekreačné účely. V lokalite Tále postupne vznikla nesúrodá individuálna výstavba menších ako aj väčších objektov ubytovacích kapacít, resp. súbory menších objektov (ako napr. zaniknutá zrubová osada, neskôr využívaná aj ako pioniersky tábor), viac menej ukrytá vizuálne v hustom lesnom poraste. V skutočnosti sa však jedná o nelesnú drevinnú vegetáciu, ktorá samovoľne, za absencie potrebných manažmentových opatrení, nahradila travinnobylinné zloženie pôvodných pasienkov. V území okrem ubytovacích kapacít vznikli aj plochy využívané pre šport ako prírodné kúpalisko a lyžiarske zjazdovky. V rokoch 2000 až 2002 bol v lokalite vybudovaný golfový areál. Na týchto plochách je už vykonávaná pravidelná údržba. Jedná sa síce o biotické, ale nepôvodné (antropogénneho pôvodu) štruktúry v území.
Nesúrodá výstavba pre rekreačné ubytovanie dodnes pokračuje aj v širšom okolí, najmä v lokalite Krpáčovo a susednom k. ú. obce Bystrá.
Na základe vyššie uvedeného môžeme konštatovať, že na formovaní krajinného obrazu záujmového územia a jeho okolia sa podieľajú tak prírodné prvky (reliéf, porasty vegetácie), ako aj antropogénne prvky (zástavba). Hlavným limitom vo vizuálnom vnímaní krajiny je reliéf uzavretej doliny Bystrá, ktorý určuje mieru výhľadov a rozsah videného krajinného priestoru. Hrebene svahov definujúce hranice doliny vytvárajú významné vizuálne bariéry. Ďalším významným limitom sú atmosférické podmienky, čo je zrejmé aj z predkladanej fotodokumentácie.

Záujmové územie je v súčasnosti využívané turistami prechádzajúcimi po náučnom chodníku, hosťami okolitých ubytovacích zariadení za účelom prechádzky a ako tranzitné územie umožňujúce prístup k existujúcim objektom. Navrhovaný stav predkladá nové funkčné využívanie predmetného priestoru, a to vybudovanie ubytovacích zariadení (chaletov) pre dočasné (krátkodobé) celoročné využívanie za rekreačným účelom so zachovaním aj pôvodného využívania pre prechod peších. Celý komplex je navrhovaný v existujúcom lesnom poraste, ktorý bude vytvárať vizuálnu bariéru (ako aj zachovávať pocit súkromia) zo všetkých štyroch svetových strán viď Obrázok 48. Fragmentácia porastu sa zvýši, avšak okrajové bariéry budú zachované ako v súčasnom stave. Mozaikovitý charakter objektov striedajúcich sa s plochami zelene priamo nadväzuje na súčasný vzhľad krajiny v predmetnom území, na okolité komplexy hotela Stupka a Partizán zo severu a Apartmánového domu Gray Bear z juhu.
Ako už bolo popísané, navrhovaný areál „LESOPARK TÁLE“ sa nenachádza vo vizuálne exponovanom priestore, vďaka existujúcej zeleni. Viditeľný bude len útržkovite, z priehľadov medzi stromami. Najviac viditeľný bude z nižších polôh zjazdových tratí susediaceho strediska SKI TÁLE. Keďže sa v okolí jedná o územie využívané len sezónne a len pre športové aktivity, môžeme považovať navrhovaný areál hotela za takmer neviditeľný širokej verejnosti, zachovávajúci veľkú mieru súkromia pre ubytovaných hostí.
Súčasná vegetácia lokality nie je zhodná s pôvodnou potenciálnou vegetáciou charakteristickou pre toto územie. Nelesná drevinná vegetácia, umelo pestované trávniky golfového ihriska, sadovnícke úpravy v okolí rekreačných objektov, pravidelne kosené plochy zjazdových tratí vrátane všetkých obytných stavieb nepredstavujú krajinné štruktúry, do ktorých by navrhovaný areál „LESOPARK TÁLE“ koncepčne, vizuálne a urbanisticky nezapadal.
Žiadne iné historicky, technicky alebo krajinársky významné dominanty neboli v záujmovom území identifikované.

4. Riziká zániku významných znakov

Výstavbou navrhovaného areálu rekreačných chát (chaletov) „LESOPARK TÁLE“, pri deklarovaných len nevyhnutných výruboch a zachovaní mozaiky existujúceho lesa (formálne sa jedná o nelesnú drevinnú vegetáciu) pomedzi jednotlivé objekty, nepredpokladáme zánik významných znakov súčasnej krajiny dotknutého územia.

5. Návrh opatrení na zachovanie žiaduceho stavu krajiny

5.1. Regulatívy a opatrenia ako nástroj na udržanie priaznivého stavu

Regulatívy a opatrenia vyplynú z konkrétneho stavebného projektu.

5.2. Zabezpečenia manažmentu krajiny a trvalého monitoringu

Odporúčame vykonanie porealizačného monitoringu dotknutého územia najneskôr do 3 rokov od sprevádzkovania nových objektov.